15
8254

R. Caggese

n° 17

QUADERNO N° 1°

Spoglio delle carte dell'Archivio diplomatico di Firenze ed altri archivi relative al Cor di Prato ed al contado fiorentino.

CARTIERE BINDA
MILANO

R. Caggese

16 Aprile 1206. **Per il comune di Prato.**

Sentenza data da Benedetto giudice ordin. per parte del Cte di Prato contro alcuni, i quali non volevano restituire certi pezzi di terra appartenenti alla Pieve di S. Stefano.

— La lite è fra il Prevosto di S. Stefano e tali Baldanza, Buonaccorso e Buonamico m. i quali ritenevano abusivamente 10 pezzi di terra appartenenti alla Pieve stessa. Durante l'interrogatorio dinanzi al "iudex ordinarius pro eos", M. Corso sindico del Prevosto predetto dice "quod Albertus de Fabbiè tenuit et servivit terram unde lis est pro plebe et ei inter eum et suos antecessores tenuerunt dictas terras et servierunt ex pleb. XL annos et plus reddendo inde ei unam torcam et 3 panendet servitium et decimam in campo, et de illo stario de sala reddebat medietatem. Ipsi negabant. Et dicebat judicis Corsus quod pro

fuitq; dicte terre fuit Sci Miniatij, et est; et ecclesia Sci Stephani habet eas ad tenimentum ab ea. Ipsi negabant et dicebant quod dictus Albertus fuit coq manens ex quo habuit in uxorem filiam Gratiani, et antecessores paterni ejus uxoris fuerunt ecum manentes. Contus credit.

Unde ego Benedictus index ordinarius cognitis prefate litis et tunc pro coi Prati, visis et auditis in iure confessionibus utriusque partis et testium depositionibus et aliis rationibus diligenter inspectis, predictam litem perentoriam pro diffinito et condempno ec. ut ulterius non possideant predictarum terrarum que supra petuntur Corso nomine plebis Sci Stephani. "La detta sentenza è pubblicata da ser Bruno not. "tunc pro coi Prati".

Arch: Diplom: Proposit. di Prato. 16 Aprile 1307.

II.

2

27 Febb. 1307. È insorta lite tra il Prevosto della Pieve di Prato, rappresentato da M. Oddolino, sindico legale, e Bonizzino livellario di 13 pezzi di terra. La Pieve pretendeva 4 staia tra grano e biade per canoni arretrati. Il convenuto, invece, dice di aver pagato le decime ed i canoni "sed non recordatur per quot terram, et dicebat quod non debebat dare, quia dicebat Prepositum ipsius plebis locasse cum suis canonicis dedisse sibi dictas terras iure tenimenti sub annuali pensione 11 sold. et non plus". Il "index ordinarius (Pax) in Curia Sci Donati ad Cantonem pro coi Platensium" condanna il convenuto a dare 3 st. di grano per gli anni arretrati "et ut in posterum det decimationes decimarum ~~terra~~ XIII petiarum terras ipsi Oddolino pro plebe pdta".

Arch: Diplom. Proposit. di Prato. 27 Febb. 1307.

III.

22 Marzo 1220/21. Bongiamo del fu Ciamfognino e donna Pivonetta sua moglie cedono a Donnetta e Panfiglia "sororibus, filiabus ..." tutti i loro diritti su due pezzi di terra posti a Caliana -- C'è anche qui il "index ordinarius pro eis, Rodolfinus et notarius sdce Pivonette" -- Arch: Diplom: Propositura di Prato. 22 Marzo 1220.

- IV -

10 Genn. 1223/24 Il Capitolo Pistoiese lancia la scomunica a tutti i Pratesi della città e del distretto che ritenessero alcun bene appartenente al vescovo o all'episcopio di Pistoia e non lo restituissero entro ... giorni ("usque ad proximum diem conversionis sci Pauli"). La detta scomunica ricadrebbe anche sul Prevosto e sul Capitolo di Prato qualora "nisi has nostras excommunicationum sententias in ecclesia sua solemniter publicaverint et per patenses capellanos ecclesias publicari singulis diebus dominicis curaverint". Arch: Diplom: Proposit. di Prato.

V.

1247. Hec est collecta imposita ecclesiis pratensibus interniis et de foris (?) tempore domini Berlingerii de Staggia Rectoris Prati; et est summa CCC libe.

Pleb sci Stephani	XX lib.
Eclesia sci M. de Castello	III lib. et II s.
Eclesia sci Marci	III l. et II s.
Ecl. sci Salvatoris et possessionum eius	III l., XXVIII s.
Ecl. sci Georgii	XXV sol.
Eclesia de Carmiccia (?) (a)	XXX sol.
Ecl. sci Trinitatis	XXXIIII sol.
Ecl. sci Donati	VI l. 7 .....
Ecl. sci Iacobi	VIIII sol.
Ecl. sci Petri Forelli	VIIII sol.
Ecl. de Ribalda	XXX sol.
Ecl. de Paparino	XLIIII sol.
Monasterium sci Martini	III l. XIII sol.
Ecl. sci Bartholomei de Coiano (sic)	XL sol.
Ecl. sci Lucie	XXV sol.
Ecl. de Reghine	XXXVIIII sol.
Ecl. de Cerreto	XXXV sol.

(a) V. sol. VII. Agosto 1234

1131. Vescovo Ist. Ildebrando. Contado 3 Pistoia

Zaccaria, Anecdotorum m. aevi, Torino, 1755, cl. XI, doc. 20, p. 325-326, a. 1131, 10 settembre.

In presenza di Ildebrando vescovo di Pistoia nel palazzo vescovile "Sti Lenonij", il priore della Chiesa di S. Angelo in Forcole si accorda col preposto della Ch. di S. Lenone di non molestarsi reciprocamente per l'esazione delle decime dalle terre rispettivamente appartenenti all'uno e all'altro attore della carta.

Cfr. Fiorentini, Mem. ist. del. città di Pist., Lucca, 1758, c. 10, p. 174.

Zaccaria, ibid. p. 326 in una "adnotatio" sic che nello stesso "sacco" di pergamene nell'Arch. Vallombrosano di Pistoia si conservava una carta del 1115 donava al Mon. di S. Angelo "nonnul las terras"; con un'altra del 1116 donava altri beni allo stesso Monastero.

1114. 4 Contado Pistoia

Zaccaria, Anecdotorum m. aevi, Torino, 1755, cl. XI, n. 17, p. 322-323, 3 giugno 1114.

Il vescovo di Pistoia Ildebrando, avendo avuto da un tal Enrico del fu ..... - in punto di morte - l'incarico di dispensare ai luoghi pii le sue sostanze, procede alla vendita di ciò che ha avuto (terre) per poi dividere fra i Monasteri, le chiese, i poveri, gli orfani e le vedove il ricavato dalla vendita.

Id., op. cit., cl. V, n. 12, p. 177-78, genn. 1111.

Il vescovo Ildebrando sottoscrive, assentendo, l'atto col quale l'archipresbitero della chiesa pistoiese cede al Mon. di S. Salvatore "Fontane Baonij" l'ospedale di Nemoreto ristorato dal donante con l'aiuto del Conte Guido Guerra e consorti.

Cfr. per quest'ultimo doc. - S. Ammirato, Istoria delle famiglie dei Conti Guidi, Fir., 1650, p. 4, gennaio 1111.

Abbatia Sti Fabiani — XLIIII l. XXIIII s.
Abbatia de Gheriguano — XLIIII l. XXIIII s.
Plebs Sti Pasci (?) — XVIIIlib. 7 X sol.
Ecclesia de Ghello — XXXVI solid.
Ecclesia Sti Petri de Cortevecchia — XXXI sol.
Ecclesia de Decore — XLIIII sol.
Ecclesia de Castronovo — XVII sol.
Plebs Sti Ypoliti — XIII l. 7 X sol.
Ecclesia de Capezana — IIII l. 7 IIII s.
Ecclesia de Galciana — LXI sol.
Ecclesia de Vapernari (?) — XXXVIIII sol.
Plebs de Aiuolo — XII lib. 7 ....
Ecclesia de Cagale — L sol.
Ecclesia de Serniana — XXVII sol.
Ecclesia de Gobbiana — LI sol.
Ecclesia Sti .... de Tindolo — III l. 7 III sol.
Plebs de Colonica — XIII libe.
Ecclesia de Bontole (?) — XXIIII sol.
Ecclesia Sti Petri de Mezana — XLVIII sol.
Ecclesia Sti Georgii de Colonica — XVIII sol.
Plebs de Supiguano — XVII lib.

Plebs de .... 7 de Mallio — XXXVIII sol.
Ecclesia de Parmignia — XXXVI sol.
Ecclesia de Sarigniano — LVII sol.
Ecclesia de Bilbiano 7 de Sco Gaudentio — XXVIIII sol.
Ecclesia de Valcagnano — III libe.
Ecclesia de Mgnano — XXV sol.
Plebs de Filetole — XIII libe.
Ecclesia de Caneto — XXXVII sol.
Ecclesia de Pimonte — XLVIII sol.
Ecclesia de Gonfienti — LV sol.
Ecclesia de Cavalliano — XVIII sol.
Plebs Sti Pauli — VIIII l. 7 XX s.
Ecclesia de Pinzodimonte — IIII lib.
Ecclesia de Isola — III l. 7 II sol.
Ecclesia de Gesciula — XXXVII sol.
Ecclesia de Cagi — LII sol.
Ecclesia de Schignano — III lib. 7 III sol.
Ecclesia de Capraia — XXXIII sol.
Ecclesia de Monterebbioro — XLVIII sol.
Ecclesia Sta Cristine ..... — XII sol.

Arch: Diplom: Proposit. di Prato - 1247. II 321.

VI.

Marzo-Aprile 1247. L'Imperatore esonera il Capitolo dalla imposizione su detta.

— In nomine Dei eterni. Hi: Ch: Am: Anno Mill: cc XLVII°... In nomine Ihu et Federici secundi Romanorum Imperatoris. Mense Martij, die.... eiusdem, indict: Va apud Pratum in domo castellanorum, presentibus [Aldo]brandino iudice, Rainerio et Benvenuto notarijs. Dns Giuli[elmus] vicinus Pratum presentavit et dedit literas dni Federici dni Imperatoris filii, tenentis Imperii Tuscie vicarii generalis dno Berlingerio dettagia Rectori Prati, sigilla(ta) predicti dni vicarii munita, quarum tenor talis erat: Federicus de Antiochia dni Imperatoris filius, tenens Imperii in Tuscia ab Amelia usque Cornetum et per totam maritimam vicarius generalis, nobili viro dno Berlingherio dettagia rectori Prati, fideli Imperii salutem et amorem sincerum.

Cum Prepositus et Canonici fratres sub protectione Imperii consistant et a nobis humiliter postulent ut per coe de Prato in datis et collectis contra eorum consuetudinem molestari non permittemus, mandamus vobis imperiali auctoritate qua fungimur quatenus contra consuetudinem diu per eos obtemperatam, in predictis a coi de Prato pro feo ipsius communis molestari non permittatis, dum tamen servitia Curie nullum patiantur institie complementum, ut pro defectu institie nulla superest eis materia conquerendi. Datum apud Luscanam, XXI Febr., Va Indict. Hanc eodem Mill: et indict: et loco, mense tamen Aprilis, die IIIIs eiusdem, presentibus dno Hi: iud: Benvenuto (?) Camicoi et Panciorecto not, dns Berlingerius predes rector Prati dum etiam lictere supprescripte lecte essent tunc et publice

et intellecte coram Duo Marsoppia, Franciione, Taccarie, Guidone acti, Benvenuto Sorazelli, Boncompagno et Benvenuto positij et constitutij ad imponendum datium CCC librarum ecclesijs Prati sive clericis Prati qui illud datium dare debeant communi pro debitis communis solvendis; precepit ipsis impositoribus quod mandatum predictum domini Federico suspensiptis vicario observent et contra illud in aliquo facere vel statuere non presumant.

Segue la sottoscrizione del notaio -

Arch: Diplom: Proposit. di Prato -

VII.

Agosto 1234. Imposizione alle Chiese di Prato.

Plebes Sti Stephani	XXXV libre -
Monasterium Sti Maximi	VIII libr -
Ecclesia de boriano	XXX solid -
Ecclesia Sce Lucie	XI sol -
Ecclesia de Figline	III lib -

Ecclesia de berneto	XXX solid -
Ecclesia de burraia	XL sol
Ecclesia Sce Marie de bustello	C sol
Ecclesia Sti Donati de Cantone	IIII libre -
Ecclesia Sce Trinitatis	III lib. et V sol. -
Ecclesia Sti Petri Forcelli	XXX solid.
Ecclesia Sti Jacobi	XXX solid -
Ecclesia Sti Jorgii prope Tiezi	X sol -
Ecclesia Sti Salvatoris	VIII libre -
Ecclesia Sti Marci	IIII or libre -
Ecclesia de la Cannuccia	XX solid.
Ecclesia de la Rebalda	XX sols
Ecclesia de Paparino	III libre -
Ecclesia de Pinzodimonte	C solid
Ecclesia de Monterethivo	XV solid.
Ecclesia de basi	III libre -
Ecclesia de Graciaula	L solid
Ecclesia de Schignano	L solid
Ecclesia de Jolla	XL solid.

Hec imposita fuerunt anno Mill: ducentesimo trigesimo quarto, mense Augusti, tempore

dominatu dñi Ugonis Jacobi Prati pot:
Indictione septima —
Arch: Diplom: Proposit. di Prato - Agosto 1254.

25 Maggio 1238.

VIII.

Il Podestà di Prato era M. Rodolfo Conte.
Il doc: è una sentenza del giudice dei ma-
lefizj e degli appelli del cõe di Prato nella
causa civile vertente tra Panfilia e Pen-
netta. Panfilia si era appellata contro la
sentenza di Ser Ugo giudice ordinario; ma
la sentenza viene dichiarata giusta —

IX.

21 Dic: 1246. Rinieri Scorciatupi, pot: di Prato, col consenso del
consiglio maggiore e generale del cõe, per
pagare al Re Federigo d'Antiochia figlio
di Federigo II il resto del salario di certi sol-
dati, confessa di aver ricevuto da un tal R-
nuccio (o Cacinojo) di Bebaldino la somma
di soldi 40. Notisi che sono nominati in
questo documento gli otto aggiunti „ pro gene-
libus posita „ al Cons: generale, ed inoltre

i „ consules militum et mercatorum,
et rectores artium cõis Prati „ —
Arch: Diplomat: Propositura di Prato —

X.

27 ~~Agosto~~ Febbraio 1255/56. Il Prevosto di Santo Stefano Alcampo,
col consenso dei canonici, per pagare al-
cuni debiti della Chiesa, concede per
sei anni alcuni pezzi di terra ad
alcuni cittadini pratesi.
Sono presenti a questo atto alcuni testimo-
ni, fra i quali il Podestà di Prato
M. Uguccione Brondelmonti e gli An-
ziani del comune, cioè Ermanno, Pie-
tro, Jacopo e Rodolfino. Uno la pare
che ci dà questa indicazione: = Hec omnia
debita omnia suprascripta et singula
approbata fuerunt per dcm Propositum,
Canonicos pro dcta plebe ecclesia et hec-
te ~~et beta et licita~~ debita ipsius plebis
presentibus dno Uguccione Bodelmontis
cõis Pratensis Potestate, et anzianis po-

puli Prati: scilicet Armanno, Petro, Jacobo et Rodolfino, iij omnibus et singulis consentientibus et parabolam dantibus et attente et servate forma capituli Constituti Communis Prati et consilii dicti communis Prati ec. —

Arch: Diplom. Prepositura di Prato.

- XI.

iiij Id: Febr: 1220/21. Lacuna all'angolo sinistro superiore.

10 Kll. 1221 ..... Mill: CC vigesimo, iiij Idus Febr: Indictione Nona - Actum Prati ..... Cambio plebano de Colonica; presbytero Manetto plebano plebis sti Pauli ..... Canonici, presbytero Gerardo de Castello et presb. Nicholao Canonico Sci ..... omnibus tam legentibus quam audientibus hic inde sit manifestum: quod Dominus [Schiatta potestas communis Prati et eius] officialis, nomine quorum infrius scripta sunt, incaverunt de facto excommunicationum ..... dni Johannis Florentini Episcopi et domini Archipresbyteri eius condelegati et dni Eccl. Episcopi Pistorii ..... condelegatorum 7 eiusdem dni Prepositi; item invenerunt mandata dni Pape et dci dni ..... prefati pro facto arreorum in ecclesiis aut in cimiteriis factorum, scilicet quod ipsa elevabunt et elevari facient ..... prefatorum dni Episcopi et Archipresbyteri Flor. et quod clericos et res communis 7 ecclesiarum rebenient et rationem ei facient ..... iustitiis et rationibus ficongerantur de aliquo pratense in curia communis Prati qui de iurisdictione [eius] et si quod capitulum haberetur in constituto huius terre positum ad favorem ecclesiarum et clericorum 7 illud servabunt 7 servari facient non obstante aliquo contrario capitulo; tamen nichil aliud possit precipi nisi quod supra scriptum est. Hoc acto,

dictus dominus Henricus (Hn.) potestatis prepositus, mandato et vice dictorum condelegatorum precepit dei potestati et eius iudicibus, consiliariis et officialibus quod facerent elevari orrea de ecclesiis et cimiteriis et ex inde elevent vel elevari faciant, hinc ad Kal: Martii proxime nisi remaneret parabola ipsius domini prepositi: et quod faciant urbanum clericos et res eorum et ecclesiarum, et quod rationem faciant de eis et ecclesiarum institutis et rationibus si conquerantur de aliquo potestate in curia eois Pisti, qui sit de iurisdictione potestatis; et si quod capitulum haberetur in constituto huius terre positum ad favorem ecclesiarum vel clericorum, quod illud observent et servari faciant, non obstante aliquo contrario capitulo. Preterea dicti dnus Prepositus fecit dictam Potestatem et Consiliarios et officiales in ecclesiam remitti, absolvens eos auctoritate et commissione sibi a dicto domino Episcopo et archipresb. Flor: condelegatis facta prout in litteris eorundem condelegatorum duobus sigillis sigillatis continebatur. Item postea sequenti die predictus dnus Prepositus et dnus Parisius plebis sci Iusti plebanus, auctoritate et commissione dni Episcopi Pistorii Episcopi, prout in litteris eis a dico dno Episcopo missis et eius sigillo sigillatis continebatur, dictum dominum Schiatte potestatem et suos consiliarios et officiales absolverunt, et quosdam eorum iterum in ecclesiam emiserunt et remitti fecerunt. Preterea hec sunt nomina illorum qui iuraverunt et ut dictum est absoluti fuerunt; non tamen omnes iuraverunt in dicto loco et eodem die, sed pro maiori parte. Alii vero iuraverunt

7 absoluti fuerunt ab eodem domino
Preposito, poster sequentibus diebus.
1° d. Schiatta pr. pot: 2° d. Largozzi civ index;
3° d. Donatus civ ~~index~~ miles; 4° 7 Benevenuti civ not: 5° d. Ezzolin; 6° Mergullese
camarlingus; 7° d. Troffa; 8° d. Pizzolotti; 9° d. Spedaleri; 10° d. Arnolfini;
11° d. Canfanelli; 12° d. Ugo
Mazzanuti; 13° d. Pietro; 14° Pizo
Cambii; 15° d. Ugo Jacobi; 16° d. Pentolarini;
17° d. Guido Bovacciani; 18 d. Pipini; 19
Ormanni, 20 Joligni, 21 d. Bericordati
de Ugnano; 22 d. Romeni; 23 Benicure
tis medici; 24 Metelli; 25 Bellondini
Natali; 26 Bericordati; 27 Bonfigliolj;
28 Urbardi medici; 29 Ugolino Piri
Lupi; 30 Toringhi Franceschi; 31 Veberti
no; 32 Jacopi Gregorii; 33 Aconeini not;
34 Lanzanone; 35 Guido Fabiani;
36 Melanesi; 37 Injerrini; 38 Legerini;
39 Angelerini; 40 Manente; 41 Ormanni

Barbarini; 42 Bonparente not: 43 Gentile;
44 Amadore; 45 Alamanno; 46 Bonaiuto;
47 Bergamuti; 48 Collese not: 49 Scotti;
50 d. Rodulfini index; 51 d. Adattus index; 52 Jacopini not: 53 d. Ghiselli;
54 Bocardi not: 55 Ancanavollio; 56
d. Geccini Pipini; 57 d. Pipinus Carbonij; 58 Rainerini Bononis; 59 Bonfantelli not; 60 Accompagnati Bonfilioli; 61 d. Ugo Baligantij; 62 Rinuccini del Gatto; 63 Falacasa; 64
d. Gualfredicci; 65 d. Belcarettus; 66
d Buono index; 67 Tertore, 68 Mercante; 69 Ghyoveroni; 70 Guidalotti;
Martini; 71 Reddite; 72 Fredano
del Cocia; 73 Verace; 74 Anselmo Bel
lotti; 75 Bellindoti; 76 Ricoventi
Giannibonafini; 77 Tordi; 78
Pillialarme; 79 Arrigo Toffedelli;
80 Mainetti Scannadore; 81 Mellio
cato faber; 82 Rodolfo Tanganoni;

83 Bonacorso f. Martini; 84 Kalendino
mintiny; 85 Johanny n. 86 Nero n. 87
Ugniccione n; 88 Incontro n. 89 Bona-
miny n. 90 Bentieni n; 91 Consilio n;
92 Giannimy n. 93 Francesey n. 94 Forte
n: 95 Bonacorsy n. 96 Bonvertiny n: 97
Bonafede n. 98 Guido n: 99 Rinforzaty
#: 100 Carmanniny; 101 Datay; 102
Adettus Berardini; 103 Mazzettus; 104
Fallepino; 105 Boncimy; 106 Barocco;
107 Paradiso: 108 Schiatta Porsi; 109 Me-
lanese: 110 Alberghetto; 111 Ciaccing; 112
Pratese: 113 Jrientiny; 114 Geremia; 115
Rodulfiny; 116 Soleghidigottoli: 117
Quintavalle; 118 Novellieri; 119 Melanet-
ty; 120 Kiaro; 121 Ottavanto; 122 Bon-
pegnore; 123 Bonavollie Pargye; 124
Giannicone; 125 Magr. Johan: Rosigno-
li; 126 Negnzante; 127 Bonicordaty Gian-
keriki; 128 Piero Manassi; 129 Magr. Ri-
gnosny; 130 Benenesa Alodelli; 131 Pas-

si; 132 Fanellotti; 133 Magr. Johan;
134 Magr. Martiny; 135 Nicholaus; 136
Rustikelly; 137 Bonenseguia; 138 Piero
grand: Giannii; 139 Rodulfiny Joh:;
140 Boncone de Coro; 141 Buzatelly;
142 Antigady; 143 Compangnus disci-
pulus Magri. Johanniy; 144 Mag: Ro-
dovinny; 145 Palmento; 146 Magr. Bene-
uatiy; 147 Bonfiliolus Bonetti; 148
Bogoliny Ratolini; 149 Magr. Cam-
biny Marmorainy; 150 Melaney; 151
Magr. Mainettiy; 152 Albertinelly
einy filiy; 153 Magr. Cambiy de la
Tavol. — + Ego Bogognone auct.
imp. Vrot indic. predicti interfui et ex commissio
dei dni Propositi et mandato et voluntate
dei dni Schiatte pot. scripsi et in publi-
cum redegi —

Arch: Dipl: Proposit: di Prato —
10 Febbraio 1220/21.

Arch. D. Fr. Diversi di Pistoia, 8 Aprile 1192. Manum consul iustitie, magi "rector sive consul iustitie" in un atto di sperpine testamentario —

Docum: XII. Manumissione.

1° Marzo 1194. In Ch. nomine. Breve finitionis, refutationis et perpetue liberationis quod factum est in Prato in casa Piri veritadi, in presentia Piri Veritadi, Poggeji quondam Tebaldini, Mainetti quond. Angiolini Magni, Bonigini de Fabio, Vose, aliorum. Ruggerinus, Paganellus Forese, meso germani quond. Alberti de Montealto absolverunt, refutaverunt, modis omnibus liberaverunt Violum quond. Lambertucci, eius heredes, discendentes in infinitum ab conditione originaria ascriptitia, colonaria, censita, quaemunque alia ipsis aliquo modo vel ingenio..... Item finiverunt, refutaverunt ei omnes pensiones, datium, albergaria, universas redditus, servitia que [ipsi] vel eorum pater a dicto Violo, ab eius patre aliquo ingenio exigebant ratione vel usu. Ruggerinus suprascriptus [Violus] et eius heredes, absoluti permaneant et habeant ubicumque eis placuerit absque omni contradictione [suprascriptorum] germanorum, omnium suorum heredum. Pro qua liberatione personarum, omnium redditum, servitiorum refutatione [debit] eis suprase: Violus quinquaginta soldos bonorum denariorum, recepit eis quicquid ab eis tenebat.... Hude spoponderunt, pro se suisque heredibus promiserunt ei suprascripti germani Ruggerinus Paganellus, Forese, mezzo quod si ipsi vel eorum heredes aut per aliquam submissam personam vel ingenium suprascriptum Violum vel eius heredes aut aliqua eius bona bringere aut molestare vel in servitium replicare temptaverint, autti apparuerit datum aut factum vel quodlibet scriptum firmitatis quod aliquis eorum ex inde in aliam partem

factum habeant [ita ut in] antea faciant
& clamerit & hanc suprascr. liberationem
omni tempore firmiter non observaverint, tunc dare eidem [Vivolo, rationi] pe-
ne libras viginti bonorum denariorum so-
lempniter promiserunt sub obligo & districtu illius regiminis sub quo pro tempore
erunt, et hoc tantum ut fecerit sola.
hec liberatio omni tempore firma
permaneat. - Factum est hoc anno dñce
incarnationis Mill: cent: nonagesimo quar-
to, kal: martii, Ind. tertiadecima.
Signum ✠ manum suprascr. Geron: qui
hoc bene liberationis sic fieri rogaverunt.
Signum ✠ manum Jandoy hominum ta-
pesing rogatorum testium coram qui-
bus testibus promiserunt ei suprs. Geron: de-
fendere: suprascr. Vivolum & eius he-
redes ab omnibus nocivis suis, cum expensis
sub eadem pena viginti lib: bonorum
✠ Ego Bovacciarius ind: & not. hanc publicam complec-

tionem imposui.—
Arch: Diplom: di Firenze, Propos: di Pato.
Doc: XIII. Manumissione.

6 Ap: 1087. In n. eu. Anno ab incarnatione eius octuagesimo septimo post mille, octavo idus Aprelis, indictio decima secunda, Christo auctore; ego quidem Ubertus filius bñ Conradi per consensum dñi & dñae mea (sic) et pro dei timore et remedio anime mere volo tebando filium bñ Rudulfi a presenti die esse liberum et absolutum ab omni vinculo servitutis nomine & de vere lege quam gloriosus bñ dominus Lilumprandus rex in edicti pagina instituit de illis hominibus qui cum ad sacrum templum abbatiam ducti fuerit (sic) liberi & absoluti esse debent. Ideo quam (quarto) dedit ad liberandum, absolvendum in manumissionem venerabili Bernardi Jovis filiori qui dicunt te circa sacrum

sanctum altarium beatissimi Sti
Stefani tuo burgo de Carnio quatenus
ab anc (sic) die in antea liber et ab
solutus permaneas sicut alii liberi
vel liberi ... (tenuti) quarto in quarta manum
traditi vel tingati ut infra iamdi
tam legem circa sacrum sanctum al
tarium absolventur nullus nobis nit
quidpersona tua ~~qui~~ Bando neque de
illis qui de te de modo in antea de
libera femina nati vel procreati fue
rint debeant aliquam conditionem
servitutis neque ego Roberto neque fi
lius aut heredibus meis sed in sempiterna
pensione de perpetuam libertatem
vestra iure et permanere valeatis u
bi vos volueritis sine aliqua conditio
ne servitutis vel nexus; igitur in ejus mo
di hec cartula absolutionis pro remedio
anime mee usque in sempiternum
firmum et stabilis permane ad semp

sempetiam concedo tibi omnia mo
bilia et conquisita quod nunc habetis aut
in antea habueritis ... cum bovis aequis
tro. Item solidos d'argento per chi
infrange il presente atto, soberto o chi sia
cui —

Arch: Diplom: — Propositura di Prato.

Doc: XIV.

1° Giug: 1192 Manumissione.

In nomine Christi. Constat nos quidem presbiteri
Melliorem et Gargosinum fratres filios quon
dam Arrighetti et Beldiem uxorem quon
dam Bracci fratris eorum, consensu et volun
tate et pro expedienda dote sorore Beldie,
quia per hoc instrumentum liberamus
et absolvimus te Bojardum filium quon
dam Renberti et Nicolam et Ugucionem fi
lios tuos et filias tuas et vestros heredes et
descendentes usque in infinitum, ab omi
nem conditione colonaria, redentitia,
acceptitia, manentitia vel qualibet nobis

competente, iure aliquo vel usu quolibet.
Item iure proprio vendimus & tradimus tibi
Boiardo & tuis heredibus in perpetuum inte-
gre terram illam supergram est habita-
tum in quo habitatis & est ipsa terra Asso-
maia prope Castellum, quesic decurritur
ue: cum omnibus que habet super se & in-
fra se & vendimus tibi Boiardo & tuis here-
dibus aliam petiam terre que est iuxta
vineam Ecclesie Sti Michaelis de Castello;
& aliam petiam terre que est iuxta filios
Galliarinque Rebualli & aliam ne la Cruce
de Villamuova iuxta filios Sikelmoli, &
aliam ne la costa di Villamuova, quam
tenet filius Gianni Martinelli & aliam
petiam ~~in Campo Stogioli & aliam al~~
~~fornello dello Stroza~~ quam tenet filius Re-
mucioli de Marine, & aliam petiam in
valle Rospoli, & aliam petiam ne la ~~Valle~~ Macia
al porcile, & aliam petiam al Castellare
de Montecordi; & aliam petiam in

Campo Stogioli; & aliam petiam al for-
nello de lo Stroza, & totum quod Boiardus
& filii habebant a nobis in porcillia &
aliam terram quam tenebat filius Or-
landi in monte Spinolico & alias ter-
ras quas tenebat illi de limite a Boiar-
do, & aliam terram ne la Spinga, &
duas petias in aqua Caldole & in Pecu-
miano, quas tenebat Gianni Castal-
do; omnes istas terras et res cum omni-
bus suis pertinentiis & cum omnibus ha-
bentibus super se & infra se & cum oi
iure & actione nobis venditoribus super
predictas terras & res competenti, vendi-
mus & tradimus tibi Boiardo & tuis
heredibus in perpetuum & promitti-
mus tibi eas defendere ab oi persona
qui litigaret, iure proprio sub pena
dupli & obligo consulum vel rectorum,
per quos dictus fuimus & tuis heredibus
in perpetuum. Item tradimus conce-

dimus, finimus & pactum de non ulterius petendo facimus ac perpetuo modis omnibus abrenuntiamus tibi predco Boiardo & tuis filiis & hereditibus in perpetuum. Insuper ridiciet des terras, vineas & res mobiles & immobiles, peculia & pecuniam & caras quas habetis & tenetis & alii pro vos ubicumque & qualitercumque extat petita omniaque iura & actiones vobis competentes. Preterea facimus tibi Boiardo & filiis tuis in perpetuum finem, concessionem, refutationem, transactionem, remissionem & pactum de non ulterius petendo, ac perpetuam abrenuntiationem insuper de omni eo quod contra(ri) te Boiardum vel filios tuos dicere vel agere poteramus personaliter vel in rem aliquo modo vel ingenio, ratione vel usu, iuste vel iniuste. Et sunt finite terre & res in Corte & districtu de Somaie & Aguinto & si alibi sunt, quas vos habetis

tis & tenetis aut per vos & de predeis omnibus ut superius continentur; & de personis ut scriptum est super. eu:..... Omnia ut predicimus in integrum pro libris XXVII & VI sol. bonorum den. usualibus pisane monete te Boiardo pro te & pro filiis tuis vobis & predce Beldie prodotetur & ratione solutis in presenti ut dicitur est, absolvimus, liberamus, vendimus, tradimus, remittimus, finimus, concedimus & pactum de non ulterius petendo facimus ac perpetuo modis omnibus abrenuntiamus tibi Boiardo & tuis hered: in perpetuum & filiis tuis ad habendum, tenendum ac possidendum, standum libere & absolute & quicquid vobis deinceps placuerit faciendum; renuntiantes ex certa scientia promittimus tibi B. stipulanti & tuis fil: pro vobis & vestris hered: quod de supradeis rebus non habemus nec facimus aliquo in tempore. Si vero ad versus (ri)

ex que dã fuit per nos heredesque nros
aut per subnisam personam vel subrin-
tentem a nobis fẽm est vel fuerit ⁊ ota
ut superius legitur semper firma non
temerinny, duplum unde egetur nõ
pene dare ⁊ insuperlibras C b.d. om-
nemque expensam ⁊ damnum ex de
causa competituum resarcire de iure
pot obligo Potestatis pergram di-
stringi possimus eu.—
Actumest Astumaia in Castello—(Ori-
gin.: circa 1/2 righe di spazio, si legge della
stessa mano che i liberatori predetti;
Mellio prest. suo fratello e la loro cogna-
ta „ obligaverunt loco pignoris „ tutto
quello che hanno e possiggono, tutti
i loro beni, al predetto Boiardo, per ga-
rantire la promessa che essi fanno „ q
facient facere ~~ab hodie~~ Gualpridingo
eoy nepotem ab ode ad IIII annos fi-
nem ⁊ datum ⁊ car: predeo B. ⁊ fi-

lij Juij de supradeis terrij ⁊ personij eoy
⁊ omnibus supradeis, ad dem eoy sapien-
tis (?) sine eoy expensij; ⁊ Astrighitusu
eorum nepotem faient facere finem
eodem modo supradeis personij ut
dem est, ab ode ad VIII annos proximos
eu: „ Se tutti gli patti non vengono in
tegralmente mantenuti (compresa natur.
indipend. di tutti i beni di B. dei loro ni-
poti suddetti), B. ha diritto d'imporre sui
dei beni dei suoi antichi signori „ predeis
terras pignoratas intrare sine pene,
tenere, vendere ⁊ pignorare ⁊ loge-
riam pignoris percipere eu: „
Nello spazio lasciato dalla 1ª mano c'è
infatti, in data "4º Kd. Aprilis 1197 Ind. XV„
l'adempimento del patto da parte del nipote
Gualpridingo: il gr. mentre fa lo stesso da
suoi zii, si obbliga allo stesso modo per
l'atto da compiersi, nel termine fisso, da Astrighitusus.
Arch. Dipl: Famiglia da Sommaja.

Doc: N XV.

10 Lett: 1270. ..... Anno M°CC°LXX, ind: XIV, die X exeunte mense Sept.

.. Actum est in districtu Castri Amandule in contrata ser Ypoliti de Piano, in clausto dee eulesie cu: Raynaldy de Bonifforte non vi non dolo nec metu nec aliqua calliditate inducty, sed sua propria, spontanea voluntate, animo libero, plano arbitrio de integro suum perte, suosque heredes, successores, dedit, vendidit, tradidit, cessit atque concessit Berardo Marenzite de Castro Amandule judice dei Castri Amandule, pro dicto Castro Am: recipienti, ementi omnes possessiones, boa cultas, incultas, silvatas, non silvatas, positas in territorio Castri ~~Amandule~~ dicte a flumine Tennacte (?) infra vergis Castrum Amandule, Castrum Montis ser Martini usque boam totum Castri Amandule... Montis ser Martini ad habendum tenendum, possidendum, quic-

quid deo emptori deo nec recipienti deinceps perpetuo placuit faciendum cum omnibus, singulis que infra predictarum rerum continentur confines vel alios si qui forent veriores cum accessibus, egressibus suis usque in vias publicas cum omnibus, singulis que dee res habent superte vel infra cu intrate integre cum omnique iure, actione, usu seu requisitione sibi ex eis rebus vel proipsis rebus modo aliquo pertinentibus vel spectantibus. Et hoc pro pretio, nomine pretii decimilium quingentas libras den: mon: currentis in Castro Amandule cu:.. Item Atoesi obbliga, come in altri doc: a difendere gli acquirenti contro qualsiasi attacco legale da parte di terzi; obbligandosi a tutte le spese del giudizio ed al doppio "pretii predei"... Le poi che, nell'istesso giorno "predes Raynaldus immisit in corporalem possessionem dem Berardum judicem predem deo nomine; pro deo si-

dicy deō nomine accepit corporalem possessionem deōy bonorum, videlicet in deōs bonis stando, intando, ramos arboy sum pendo, herbas colligendo ⁊ alia faciendo deō nomine prout fecit quilibet dominus ⁊ possessor de re sua. - Abt. Bonus Joh. dis. Sopp. de Perna.

Arch: Diplom. Fiume. Urbino: Lacise.

Doc: XVI.

3 Giugno 1223. Vendita di servi.

In nōe Sc̄ ⁊ individe Trinitatis. Anno ab incarnatione dni Mill: ducentesimo vigesimo tertio, tertio nonas Junii, indictione XI. Manifestus sum ego Caviaconte fil: olt Orlandi de Garignano, quia hoc venditionis instrumento, vendo, do, trado atque concedo tibi Rainerio fil. Malliavacke, iure proprio, videlicet personas Martini fil. Petruzzi Benitoli ⁊ Bone ⁊ Berte filiorum eius ⁊ filiorum meorum colonorum ⁊ residentium cum toto eorum peculio ⁊ redditu ⁊ residio ⁊ cum omnibus ~~terris~~, vineis, silvis,

habitationibus, possessionibus, fodere ⁊ ubique quas a me detinent sive pro me ipsi vel alii pro eis; et cum omnibus servitiis, redditibus, prestationibus, pensionibus, acquisitis, affictis que mihi aliquo modo vel iure fuere debent seu servire aut impendere vel prestare. Repodium quorum est positum alastala in parrochia Sti Donati in collina cum terra ⁊ vinea que cum eo continetur ⁊ sic determinatur cu: Et integre videlicet undecim petias terrarum silve ⁊ rerum positarum in dēa parrochia. Prima quarum est cultura posita prope dēm residium, a primo latere cu: (confini); secunda acarolanis que est vinea; a primo lat: (conf:); tertia in cintine lunghe cu: quarta a ribaldelli in qua est silva cu: quinta a terra rossa cu: sexta al torbo cu: septima i capo Renaldi, ~~per quam via pergit~~ cu:; octava in capolugo cu: nona in capo Renaldi per quam via pergit cu: Decima ne le Semaia cu: Undecima

prope predeam ut: Predios colonos omnes & residentes cum eorum filijs & peculijs & redditibus & prestationibus & rebus & cum prescriptis terris & resedio & cum omnibus alijs terris, vineis, silijs, habitacijs, possessionibus & bonis & rebus quas & me detinent ubicumque sunt & ubicumque fines & loca & nota extant, cum omnibus suis coherentijs, adiacentijs & pertinentijs, et cum omnibus superis & infra se habitis min. & cum omni iure, actione, vsu, ancessione & requisitione seu ex actione mihi ex inde & perinde competenti. Insuper do, tado, cedo atque concedo & mando tibi predicto Rainerio captori omne ius & act: & nom: & requisit. realem & personalem utilem & directam seu mistam mihi competens & competitura in dictis & predicis omnibus & singulis adversus quilibet personam & locum faciens te tagia in re tua ex inde procuratorem et libere & expedite tuo

vse utiliter & directo in placito & extra agere & expirire, replicare, exigere, convenire & exigere pecunias & quicquid placuerit facere sine mea meorumque hered: contradictione, lite seu molestia, transferens in te dominium & proprietatem omnium predictorum & singulorum, das & concedens tibi libertatem & potestatem intrandi corporalem possessionem predictorum omnium & singlorum quicumque voluerit & quo usque ingressus fuerit corporalem poss: constituere & quicumque tenuerit pro te tenere & possidere, quatenus licuerit tibi: prefato Rainerio captori & tuis heredibus & cui dederis et concesseris predictos colonos & residentes cum eorum filijs & peculijs & redditibus & resedio & cum omnibus eorum terris, poss: & rebus quas & me detinent ut deinceps habere, tenere, possidere & delita & consueta servitia exigere & percipere & quicquid placuerit iure proprio facere sine mea meorumque hered, vel alterius contradictione, lite et molestia.

Et t vendo, do, trado ⁊ concedo tibi pre-
fato Rainerio emptori, videlicet ōē ius
⁊ actionem ⁊ repetitionem ⁊ usum in
cōpetentem vel pertinentem in ōibus alijs
terris, vineis, silvis, habitatijs, possessi-
bus ⁊ bonis ⁊ rebus mobilibus ⁊ immobilibus,
quas predēi coloni habent ⁊ tenent vel
alii pro ij aliquo iure t modo, ubicūque
sunt ⁊ sicut p fines ⁊ loca ⁊ nōīa ex-
stant. Ex qua venditiōē mea excepto et
in reservo integre videlicet ḡdam petiam
terre posita Alepruneta (sic) in dēa par-
rochie Sti Donati in Collina; q̄ sic dec-
nitur ee: Pro hac autem venditione,
traditiōē atque concessione mea profitor
me pro pretio a te prefato Rainerio
emptore recepisse libras viginti novem
bonorum den: ⁊ ratiōē pluris (ptij) vel mi-
norij pretij non revocare pacijcor. Et
ōi quoque personam ⁊ loco predictos colonos
⁊ residentes per capitudinem hominum

(sic) in totum ⁊ predētas terras, possessiones
⁊ res tibi venditas (venditas) ⁊ eas pretij iure
proprio legitime ⁊ secundum constitu-
tum Flor: defendere ⁊ auctorizare (sic) ⁊ nō
molestare t ibigare in placito tecta, me
heredesque meos obligando tibi promitto ⁊
specialiter a publica ⁊ publicis scripturis
⁊ notitia t notitijs, si qua vel si q̄ ap-
parerent supe predētis colonis, residio, ter-
rij, possess: ⁊ rebus tibi venditis (venditis).
Traditionis autem ⁊ pene nōē pro me meis
que heredibus tibi ⁊ tuis hered. t si appare-
rit datū aut factum quod contra hec t
aliquod predētis sit, aut si in placito tecta
ne t fe, submissam personam aut
submittendam molestare t ibigare
presumpsero, aut si legitime ⁊ secun-
dum constitutum Flor: proprietario
iure ab ōi persona ⁊ loco non defendide-
ro ⁊ in totum t pro aliqua parte
seu in aliquo predēi coloni ⁊ terre ⁊ eas

fructus, res sibi venditas evicte vel litigate
fuerint eis: duplum quidquid colonus at-
que residui, terras, possessionum, redditum
ipsi venditas eis, insuper duplum prescripti
pretii eis, expensas, et damnum eis subbl.
go potestatis, consulum Flor: et alterius pro tem
pore existentium. Ubi prefato R. emptori sti-
pulanti vestire spondeo. eis." Il giorno
primo delle nove di Giugno la moglie del ven
ditore viene formalmente [la venditrice] e si obbliga, au
torizzata dal marito, a quello stesso e cui
si è obbligato il marito - ipotecando i suoi beni
"ubique idem Mercii" il conte Ugolino della Gher-
corte, si vende malleverdre del venditore, in
detto "pretium dei Camiaventis venditoris" -
Not. Lodovicus rog. et complevit -
Acta Diplom: S. Domenico nel Maglio -
Doc: XVII.

23 Gen: 1296 - Dei Comes de Bastagneto qdam Gualan
di comitis pro medietate integra filiorum
et heredum dni Paganelli comitis et Pellucci

nepotis eius qdam Ranonis ex balia sibi data
et concessa a dnis Pitozo dei gra Pisanorum
Pot: et dno Bisone de Agubio Capit: et Ar-
thus Pisani populi secundum formam
consilii inde datis (?) et minoris et maioris Pisani populi
per cartam eis ... a me infro not: visam et lectam
pro nomine proprio pro tertia parte de quar-
ta parte dna Nella ux: Gualandi comitis
testrix testam: Lupi: Polli: Succii: Chele
et Landuccii filiorum condam Gualandi Ar-
tario nomine pro deis minoribus et etiam
pro nomine proprio Dea supr: pro supr:
minoribus pro quibus from: de rato
ad infram penam pro duabus partibus
pro .... de quarta parte Puccini qdam dni
Gualandi, dnis Lupus, Menccius et Ranone
germani qdam Bartholomei comitis prae
ipsi et Raduccio germano eorum qdam dei Bart:
pro quo from: de rato ad infram penam
pro alia quarta parte solempni stipulatione
convenerunt et promiserunt Mato qdam Bonainti

Berto qdam Magistri Burgensis, Mo-
ni qdam Bonimsegne Ludicij, procu-
ratoribus eorum, hominum de Castagneto, pri-
diem, procuratorio nomine pro sup: ho-
minibus prout de supr: indicatur con-
stat per cartam rogatam, firma-
tam per Bonamunum not: de Ca-
stro sub anno Mill: ducentesimo nonag:
quinto, ind: octava, die XVII° mensis
Febr: a me Raynerio not. visam,
lectam; Quod omnes, singuli homines
de Castagneto qui venire voluerint
libere ad standum, habitandum in
Castro, terra de Castagneto hinc ad
festum Sti Mich: mensis Sept: pro-
vent: habeant, hinc possint, debe-
ant hinc ad libellum unum ca-
linum super quo possit, possint con-
struere, edificare domos et alia
edificia ad eorum libitum, prout
de ipsorum processerit voluntate.

Et quilibet eorum reddere, dare debeat an-
nuatim supr: comitibus pro libello cuiusli-
bet casalini predei denarios tres pisanos
monete in festo Sti Mich: mensis Sept:
pr: tunc venturi. Liceat illis qui ceperit
ipsa casalina vendere, alienare in per-
petuum, subpignorare usque in quin-
decim annis per vicem obligare, indi-
care, quocumque modo eis placuerit
in alium vel alios transferre ad eor-
cuiusque eorum voluntatem, excepti
ecclesij, nobilibus personis; intelligen-
do quod comites de Castro possint
emere si eis placuerit dum modo ille qui
ea vel aliquid ex eis vendiderit vel pre-
dio modo seu quocumque alio concu-
serit ut dei homines dare, solvere teneantur
tur, debeant dno ..... hunc casalinum
denarios duodecim pis: m. pro quolibet
libra valentie rei dei casalini, edificii
quod erit super dio casalino infra quin-

decem dij fx: vent: a die fcā (sic) rendit:
alienat..... sive concessione fcā compe-
tando. Reservato semper iure domi-
nii > proprietatij ipsij dij comitibus
de predis des: sex pro anno. Et
quod poderia que ipsi homines habent
et tunt posita in castro > eius curia >
districtu: prefati homines qui tunc sunt, in-
telligendo tamen de illij qui stare
> habitare consueverunt, et qui veni-
unt ad habitandum ad terram predam
possunt > eij licent ipsa poderia relin-
quere > relassare filiabus femminij
> masculij > ex eij[dem filiabus nepotibus] in perpe-
tuum > germanij eorum natij ex utra-
que parente, seu ex parte tantum
si patris fuerit podere; si fuerit ve-
ro matrij mendat eij filij > germa-
nij filij ex parte matrij, tū solvo q
si velit, pro predis posit vel debeat
aut siti sit licitum constituere siti

aliquem pro herede qui non habitaret in
dēa terra ut, habita hereditate, veni-
ret ad habitandum deam terram ab
inde ad duos annos pre: vent: > absque
non valent me teneat ullo modo. Et
sit licitum filiabus fem: poderia que siti
remanserint ex patribus seu ex matri-
bus eay ipsa poderia in dotem dare >
tradere eay viris qui volent in deam
terram habitare > se super ipsis ma-
ritare ipsique viro eius in dotem tra-
dere > dare in totum prout de que
processerit voluntate sine aliqua licen-
tia alicuius ex deis dnis comitibus vel
alicuius eorum inde petenda de talibus
(sic) poderibus dando: ille qui ceperit u-
xorem predio modo, sup: dnis comitibus
sol: viginti den: pis: m. pro qualibet
(?) staffista (sext:) terre dei poderij infra quin-
decim dies post illam talem uxorem
quam ceperit > faciat castam dno ad

Usurpazioni

Longob. di Aiolo. p. a.t.
Guido Guerra (Montemurlo) p. a.t.
In Pian di Casale – p. b.t.
Guido Guerra e altri di Pistoia e di Pubblica. p. c.
Lambardi di Boiano. p. c.t.
Pieve di Lamporecchio. p. d.
Manso in Vinacciano – p. g.
In Casale – p. g.
Conte Ildebrando p. h.t.
Lamb. di Vignole, ecc. p. i.t.

Recuperazioni con danaro

Dai Long. di Aiolo – p. a.t.
Da Guido Guerra – p. a.t.
Lambardi di Boiano – p. c.t.
Pieve di Lucciana p. d.
Pensioni ricuperate da diversi – – p. e.
Manso in Vinacciano p. g.

Domicati

Alcuni beni in Pian d'Appi. p. b.
Terre in Casale. p. b.t.
Decime in Spazzavento p. d.t.

Decime a livello

Conte Ugo. p. b.
Conte Ugo e ab. di S. Bavonte – p. d.

Compra di terre e vigne

Terre in Vinacciano e vigna fatta – p. f.t.

Servizi feudali (di natura)

Pievano di S. Pantaleone quando il Vescovo va a Sinodo – p. h.
Laici di S. Pant. id. p. h.

Redditi

Un centinaio di Libre (scarse) di den. contante.
Molti moggi di frumento.
Molte Libre di olio.
Molti uova, fave, miglio, orzo, oggetti come coltello, ecc.

(v. a tergo)

Castaldo del Vescovo

In Saturnana – p. h.
In Pezzianese – p. i.

Camerario del Vescovo

In Pezzianese – p. i.

Feudatari

Pezzianese, militi di – p. i.t.

Non c'è nel Pistoiese il vero e proprio latifondo, come del resto non c'è in Italia, nel senso rigido dell'espressione –

vino (congi)	frumento	Miglio	orzo	Panico	fave
16	12	4	4	2	2
2	8	1	8	2	2
2	1	5	12		
1	1½				
21	18				
	1				
	25				

Talvolta ½ del vino raccolto

denari		soldi	libre	den.	den.	olio libre
131	12	2	7	12	3	12
138	18	2	6	6	20	4
126	18	3	4	18	7	16
395	3	3	17	31	2	
35	3	57	5	18	2	
	12	2	22	23	14	
	4	10	2	18	16	
	9	9	24	6	12	
	12	81		138	14	
	30				12	
	4				12	
	6				12	
	131				126	

Scapilio di frum.	id. fiada.	id. miglio.	id. orzo	id. fav.	id. lagine
5	5	3	2	1	1
4	5	2	2	1	3
3		5	4	2	4
12					

mine frum.	orzo	milio
8	8	8
4		
36		
12		
6		
4		
10		
5		
85		

quemque alicuius podere pertinebit eodem
modo et forma ut dem est superius. Et
quod poderia que nunc sunt ad ma-
nus eorum comitum liberam hat > bri
debeant ut pignorat consuetudo eorum si-
ne aliqua contradictione. Hec omnia >
singula supp: > singula supposcriptorum ut
dem sunt sup. dni comites ex una par-
te et supp. Matey Berghey > Mone fi-
dei et procuratores, sindicatis > procura-
toris nomi pro supp: hominibus ex aliqua
convenerunt > promi: siti ad invicem
mutuo alteri > alter altori semper > in
tempore hu firmum > tenere ratu > in-
violabiliter observare. Et quatenus (qt.?) non
venire t facere perse t per alios ullo
modo t iure, aliquo tempore ad pena
librarum Mille dr. pis: m. pro quolibet
vice que contra fem foret. Et pena to-
tiens committatur quotiens contra fem
erit, et exigi possit cum effectu. Et

pena soluta vel non nichilominus hic
contractus in suo robore et firmitate perduret;
quam penam pars que contrafaceret terse-
narie pis: cois dare > solvere tenentur
> debita per stipulat: promi: (?) obligan-
do m se ad invicem eo modo ut dem est
> eorum > cuiusque eorum hr: > bona > etiam
dni tersenarie pro sup: pena solven-
da si caus (sic) eveniret quod absit
eu. — Actum Castagneti in domo palatii
(qt parte i appinta segue) dce dni Mille eu
in presentia di testimoni — 23 Genn. 1296 —

Arch. Stgl: Firenze. Reagnisto Sodenini —
Doc: N 8 VIII.

29 Aprile 1306. Provisione dei Priori delle Arti e del
Gonfal: di giustizia col cons: di molti sapien-
ti. Precede l'approvazione che se ne fa nel
cons: generale e speciale, capitud: 12 > arti: eu.
Poi segue: " Z nome dni Amen. Ad repri-
mendum > refrenandum superbiam Ubal-
dinorum > aliorum de Mugello > de ultra

Alpes qui cōi & populo Florentino rebellaverunt castrum montis (c. 1) Acciaiuoli & aliis fortilitias, & guerram faciunt & hactenus fecerunt dō cōi & populo Florentino non habentes deum pre oculis & non reminiscendo quod nati sunt populo & cōi predō & que hactenus cōe Flor. recepit eisdem & eorum antecessoribus, ut eorum vires radicitus ~~evertantur~~ eneventur: provida deliberatione provisum & ordinatum est quod pro cōi Flor: fiant due terre, una videlicet in Mucello, alia vero ultra Alpes ubi & sicut videlicetur officialibus ad predēa ponendis per duos priores artium & vexillif. iustitie presentes vel futuros - Item quod in dēis terris cogantur redire & domos facere & habitare bōnes & pertone loco qui ipsis officialibus videbuntur. Item quod oēs & singuli facientes domum & habitantes in dēis terris & aliqua eorum sint liberi & immuni ab oēibus libris & factionibus rebellibus cōis Florentie per decem annos, ita quod per officiales cōis Flor: presentes & futuros nullatenus inquietentur dēis actionibus rebellibus & personalibus - Item quod omnes & singuli qui in dēis terris & aliqua eorum domum fecerint & habitaverint cum eorum familiis per decennium saltem per duos partes cuiuslibet ad ipsius decennij sint & intelligantur cū effectu esse ipsi & eorum descendentes liberi & franchi vicinis & iuge privilegij & fidelitatis & homagii & recommendat: & angariis & per angariis cuiuslibet annue portationis & ab oēi alio vicinis cuiuscumque conditionis existant. Hoc tamen locum non habeat in illis qui stabunt in castro montis acciaiuoli per tres dies postquam positus fuerit cum suis dēm castrum nec in eorum ascendentes & descendentes. - Item quod in dēis

terris vel aliquem eay & prope dias terras &
aliquam eay per unum miliare, nul-
lus de magnatibus, nullus de domo de
Salto plebatus sci Johannis maioris,
nullus de domo de Burgensibus sive de
Ripamolis et nullus de domo de
Cignano de Mucello possit vel audeat
per se vel alium, nec sit ei licitum
habere & tenere domum aliquam pro-
priam vel conductam & gratis & con-
cessam & aliquid immobile emere,
habere & acquirere inter legati sive in-
stitutionis vel quocumque alio titu-
lo vel etiam pro debitis & occasione
debitorum contractorum hactenus &
que in futurum contraherentur per
aliquem qui in aliquem dcay terras he-
dificaverit & hedificari fecerit & sti-
terit — Item quod nullus de
Magnatibus, nullus de dictis tribus
domibus de Mucello superius nom-

natis possit & ei liceat prope aliquam dcay
terras per unum miliare hedificare vel
facere hedificari aliquod hedifitium, si
sit vel haberet aliquod hedifitium infra
duo milliaria, illud debeat omnino vendere
infra duos menses a die inceptionis hedifi-
cationis terre vere et non fictitie alicui
populari & universitati ipsius terre cui
proximius esset hedificium prout poterit
quod deliberatum esset per ipsos offitia-
les sub pena lib: quingentarum (500) f.p.
Et si non vendederit infra dcm tem-
pus tale hedifitium funditus destru-
atur incontinenti: Et quod potestas
Capitaneus qui pro tempore fuerint
teneantur predcta executioni mandare in
fra decem dies postquam aliquis eorum exin
de fuerit requisitus sub pena lib: decem
tarum. Et item intelligatur talis venditio
ficti terre fta esse si probetur per pu
blicam famam saltem per quattuor testes.—

Item quod terremotus quod ponetur in deis
> in fossis > infra fossos deay terramu
ematur de pecunia cois Flor: ~~ma~~, > pro
eo pabio > pretij que videbuntur offitia
libus antedeis. – Item quod in deis turris
fiant vie > platee > cultrie prout ip
sij offitialibus videbitur. – Item quod pos
sint dni Priores artium > vexill: iust:
presentes > futuri eligere offitiales su
perstites ad predeta > cetera facienda,
procuranda quos > quot > quotiens; et
eos removere > alios substituere, > cum
eo salario > prout eisdem videbitur.
– Item quod possint > debeant hne dei
offitiales salarium > tenere de militi
bus > equitibus cois Flor: ad custodiam
ipsorum > contratos si expedierit in ea
quantitate prout > sicut videbitur
dnis prioribus artium > vexill: iustitie
pro tempore existentibus. – Item quod possint
hne ipsi offitiales (c. 1 verso) a communibus

a quibus voluerint > videbitur dnis Prioribus ar
tium > Vexlifero iust: pedites de contrata
cum armis quos > quot voluerint ad custo
diam deay loca dum tam nullam pecu
niam extorqueant vel recipiant ab aliqua
communitate vel singulari persona. – Item
quod nullus de Magnatibus vel de deis
tribus domibus de Mucello possit esse offi
tialis vel in offitialem eligi ad predeta
aliquod predicta; et si eligeretur, talis e
lectio sit innanis. Et si tale offitium
acceptaverit puniatur per dnm potestatem
in libris quinquaginta f.p.; et ab ipso
offitio infra tres dies removeatur > cetera.
– Item quod bono publico > defensione po
puli > cois Florentie > singulorum civium
> districtualium ipsius, et ut singuli
tam metu penae quam premiorum >
protectionis excitatione invitentur ad
defensionem eiusdem ut sit vox reputi
et circumeinte muro inexpugnabili defen

tonum, facilius resistatur insurgentibus
ex adverso. & eos superbia deprimatur,
provisum & ordinatum & stabilitum fuit
quod dui Priores artium & vexillifer insti-
tie populi & eius Florentie presentes & fu-
turi possint eisque liceat facere ac con-
dere provisiones & ordinamenta que & quot
quando quomodo & qualiter & quotiens vo-
luerint & eis placuerit contra rebelles & in-
imicos eius Florentie nec et tenentes & eos
qui caste in rebellione eius prefati vel
in eis stantes vel reparantes et qui hacte-
nus steterunt & reparaverunt et con-
tra turbantes & subvertere nitentes sta-
tum pacificum & tranquillum civita-
tis eiusdem. — Item quod ipsi possint
eisque liceat providere, stantiare &
firmare super terris faciendis & con-
struendis de novo & reponi & construi
faciendis in quocumque loco commu-
tatis (ꝛc) & districtus Florentie nec que-
cumque voluerint eisque placuerit pro defen-
sione & conservatione pacifici & tranquilli
status civitatis Flor: nec & in iurisdictionis (ꝛc)
& territorii eiusdem & cura ea & eos occasione
& in favorem redeuntium ad habitandum &
hedificandum in eis & quidquid fecerint in
predictis & circa predicta & eos occasione & pro
eos executione sint & intelligantur fa-
cta pro honore & utilitate eius & populi Flor. —
Item quod ipsi dui priores & vexillifer tam
presentes quam futuri possint eisque liceat
providere stabilire & firmare & condere
ordinamenta, provisiones & stantiamen-
ta quomodocumque, quandocumque &
qualitercumque & totiens quotiens volue-
rint & cum penas adrepticias in favo-
rem omnium & singulos bonum & comitatus
& districtualium Florent: cuiuscumque
dignitatis ordinis conditionis & status
existant, qui citati & requisiti sunt
vel fuerunt vel fuerint in futurum

per diguem dum & quencumque alium
quencumque iurisdictionem vel nationem
vel dignitatem habentem vel qui hoc
diceretur ad aliquem locum extra civita-
tem Flor: vel occasione citationij vel qu-
modlibet fuerint inquietati gravati vel
molestati in personis vel rebus vel fuerint
in futurum ipsi vel alius pro eis et
contra quoscumque jus quomodocumque
inculparentur de huiusmodi citationi-
bus vel requisitionibus, vel qui dicerentur
culpabiles cuiuscumque deputatij, ordinij
conditionij vel status existant. Et pro
judicis oibus exequendis possint eisque li-
cat relegare & confinare & relegari &
confinari condepnati (sic) & exbannire
facere & collectare & collectari facere
per libram impositam, prestantiam
vel alium quencumque modum qui
magis eis placuerit oibus & singulis civis &
dijtrictualis Flor: vel etiam aliunde

cuiuscumque status, ordinis vel conditionis
existant & expensas & solutiones facere
& fieri facere de pecunia cois Florentie &
alterius per camer: cois Flor: vel aliqm ad
hoc ponendum per officium Joniorum & vexil-
liferi iustitie & eis & eorum defensor: proside-
rent & quomodo & qualiter & quando
voluerint eisque placuerit; et quod quidquid
fuerint in predicis & circa predicta vel ali-
quod predictorum & eorum occasione intelligantur
ex tem. provisum & firmatum per solep-
nia consilia & opportuna consilia populi &
cois Flor: pro bono & pacifico statu populi
& cois Flor:, & ita valeant & precise ac effe-
ctualiter observentur per quelibet regimi-
na & officiales cois & populi Flor: presentes
& futuri, ac si specificatum, lectum pro
ipsum & tem fuisset per dta consilia, nō
obstantibus in predicis vel aliquo eorum aliqui-
bus capitulis statut: ordinament: provisionij
bus seu consiliorum reformationibus, legi-

bus aut iuribus repugnantibus vel contradicentibus nullo modo, que quantum ad hec fient cass: & vana & nullius efficacie vel valoris & proinde habeantur si de ipsis fieret expressa mentio in provisione presenti. (carte 2).

Ego Gratiolus olim domini Conradi Imp: auct: not: etc:

Ego Laurentius filius olim bertami voglieni

. . . . . .

Die XVIII Julii.

Predati dni Prioris artium et vexill: etc. fō & celebrato & obtento finito inter eos olempni & secreto scrupt: ad pios: & pallotat: secundum formam stat: dni capit: & defensoris .... firmaverunt quod communantia sive universitas que de novo construi debet & ord: (de fieri in partibus Mucelli per dnum Matteum indicem magni (?) de cgēo offit: & capit: ad hoc pro cōi Florentie specialiter deputat:, sit & fiat in loco dō

le Scarpena, & quod in ipsa communantia mittantur infrascripte plebeia sive cōia vel populi & quod ipsa communantia sive terra sit amplitudinis & longitudinis prout dēs dnus Matteus providere & ordinare & vocatur ab inde in antea castrum Sci Bernabe ad sui laudem & reverentiam; et quod sit licitum dō dno Matteo fieri facere in dēa terra puteos, fontes, vias, stratas & diriczare & splanare quemcumque & qualitercumque approvent & deliberavent fore decens, & ad sui liberam voluntatem & predē fieri, ad se (carte 2 vers) cutioni mandari debeant ad voluntatem & mandatum dēi dni Matteo prohibus vicariatus Mucelli & appendētis ipsius & per alios bonos vicariatus & populorum qui sint de Mucello, sicut predes dno Matteo approvavit & videbit expedire; cui predē dni Prioris & vexillif: in predēs & circa predē vicecos

totaliter commiscerunt.

Communia sunt hec:

Coè de Puliciano;

Coè de stō Zobanne maroi cum populo stā M. de Castello;

Coè > populy. sci Michelij de Figliano;

Coè de Luce;

Coè > populy sci Stefani de Sezano;

Coè de Prata > Conignani cum populo de Mirabello;

Coè > populy sci Zobannij de Seme;

Coè > populy sci Bartoli de Ktrone;

Coè de Rivanti cum populo de Tagus;

Coè de Castagnuolo;

Coè > populy sci Cruci de Ubaldinij;

Populy sci Clementij de Signano;

Populy sci Simonij de li Rocha;

Populy sci Michelij de Ferrone;

Populy sci Zobann. de Monteucho (?);

Populy sci Martini de Lacho (?);

Populy sci Andree de Urliano (?);

Coè de Manfriano;

(Archiv. Diplom.: Arch. Priorale, anni diversi.)

Coè de Monte acuianico;

Coè > populy sce azate;

Populy Gaiini (?) (o?) in Comontio (?);

Coè > populy de Villanova;

Populy sci Laur. de Monteypoli;

Populy sci Benedicti de Mezulle;

Populy sci Marè de Meirciano (Mercoiano) (?);

Populy sci Michelij de Lomena;

Coè de Prinizzinghe;

Et si per alia coia deficerent possit addi per dem diem Martium et edicta alia forensey mittere > aliquem possit videlicet expedire.

Ego ser. go. Laurentius ser. (carte 3). V

Doc. XIX.

14 Aprile 1339. Franchigie al coè di Pescia (V. stesse, indicazioni dei vol. dei Capitoli del coè di Pescia ad. anni).

I Priori delle Arti, il gonf. di giust. e i 12 buonuomini, con autorità loro concessa il mese di febbraio al tempo dei consigli del Popolo e coè di Firenze,

deliberano: 1° "Hois terray cois, castri de Piscia
provincie Vallis Nebule cuiusque curtis, distr.,
pertinent., ceterz, cuiuslibet dcay terray, co-
mūniū, castrorū, universitatum eorū, eay, cu-
iuslibet eorū, eay distr., pertin., curie" siano
considerati popolari di Firenze contado e distretto;
sì che se un cittadino fior. offende uno di Pescia
e distretto sia punito come se offendesse un po-
polano di Firenze e distretto. Pescia e le terre (? quali)
siano computate nell'estimo "comitatus Flor."
che "presentialiter" dovrà essere fatto, gli uffi-
deputati al d° estimo debbano eleggere i predi-
3 cōri e ciascuno di loro secondo convenienza. Ed
i d° 3 cōri debbano scuttare tale estimo e
ripartirlo per gli uomini propri "et in came-
ra cōris Flor. reducere, seriti faure" in quel termi-
ne di tempo loro assegnato dai d° officiali. Ma,
tenuto conto dello stato miserevole di Pe cō
per la "maxima guerra", si convengono per
3 anni consecutivi da ogni gabelle, tutte le
"gabelle portay". 2° Item, "in signum in-

iuridictionis, dominii cōris Flor.", ogni S. giovanni cia-
scuno dei d° 3 cōri offrirà un "honorabile cereum".
3° Tutti i banditi siano ribanditi e riammessi in
patria, quelli però, le cui sentenze furono fatte
prima delle Calende di febbraio p. p.
4° Lucchesi bandito fiorentino venga esputo
dalli d° 3 cōri, pena 200 lire; debbano i 3 cōri
mandare il bandito "in fortiam" del cōe di Firenze
e tutti possono offenderlo impunemente.
5° Affinché altri contadi delle Val di Nievole
siano tutti all'obbedienza del cōe di Firen-
ze e "ut equalitas servetur, servari pos-
sit in dcta provincia Vallis Nebule" provid.
quod oes, sing. communitates terre, castre
dcte provincie V. N. et precipue Montis Catini,
Montis Sommani, Montis Vectolini, que
infra duos menses pr. venturos voluntarie
per legitimum (sic) eorū sindicum ad obbedientiā
dei cōris Flor. pervenerint, libere, absolute se
submiserint dcō cōri Flor. Et predictos P. tr.
tex. just., aff. XII bon. viros cōris Flor. fuerint

recept.; recept: habeant illam eandem immunitatem quam ō concesserunt, dedunt supradicis terris Piscie, cet: en:" —

6° Affinchè le terre sud.e siano bene governate et salubriy", ogni anno, nei primi di maggio, si trasmetteranno ai Priori delle Ar: e Gonf. di g. di Pienza "coy ordinamenta, provisiones, leges", per la regolare approvazione;

7° L'elezione del Podestà delle terre d.e sia fatta dai Priori, Gonf. di g. e delle compagnie, e dai 12 b. uomini due mesi prima che scada d'ufficio il Pod: attuale;

8° Siccome le tre terre d.e di Pescia, Bugiano ed Uzzano furono un tempo nemiche di Pienza; ed a cagione delle guerre passate non solo contrassero alcuni debiti — gli uomini di una con quelli di un'altra, e viceversa — ma non possono pagarli; il cō di Pienza concede l'immunità ai d.i cō (e persone) creditori di non potersene molestati per tali debiti per 5 anni; "dum tamen

dē universitas, singulares persone ... que sic tenerentur solvant singulis annis deoy quinque annoy coy creditoribus quintam partem debiti ... In cuius quinte partis solutione si dēt cōitas ... et singulares persone eiusdem cesserint, dēt immunitate non gaudeant" — Le sud.e cose non avranno applicazione per i debiti contratti dal 1° Febbraio ultimo in giù;

9° I Podestà sono eletti ogni 6 mesi. Quello di Pescia abbia 1 giudice, 1 not: 1 socio, 2 donzelli, 8 familiares e due cavalli; ed abbia da Pescia 800 lire per i d.i 6 mesi di governo, a rate mensili; salvochè la rata dell'ultimo mese venga trattenuta fino a sindacato ed evoluzione compiuta — "Et si contingerit coy demptioni fiat deductio de decimy salario usque in concurrentem quantitatem" —

Il Podestà di Bugiano abbia 1 not. 1 donzello, 4 famil: 1 cavallo, e lo stipendio di 400 lire, del den: di d.o cō di B. en:cu: — Il Podestà

di Urbano avrà quel salario e quella famiglia che sarà stabilito dai suoi elettori; in modo però che il salario non trascenda le 200 lire fp. per i tre mesi.

10: Affinchè ci sia eguaglianza tra i citt: fiorentini, siano eletti per i detti uffici nelle Sre tre magnatie popolani, con cendendo fi. „ Et quod nullus possit esse in dicis officiis et aliquo eorum qui per ordinamenta cōis Flor: devetum haberet „.

Ego Lorenzius Salvi, notarius et publicus

Arch: Diplomatico, Firenze, Pescia, 14 Ap. 1339.

– Doc: XX.

Luglio 1202. [In nomine Dni] Xti. Amen. Et ad eius honorem et Sce Marie et Scorum omnium, et ad horem nre civitatis ..... et ad bonum et honorem et salutem (sic) eorum .... Nos Guido et Mercatante de Piscia et Guastavino de Urbano et de Vicinaria ..... [de prio]ribus et cōibus diae terae in tr diās terras et cōes pro bono, deo auxiliante, diae terae et [communium] ... [statui]mus

quod consules sive rectores predicae terae qui modo sunt sive in antea erunt de hiis ... (scripti) teneantur et iurent super scta dei evangelia regere et conducere et portare et salvare omnes homines predicae terae ... concordia dei età inter dictas terae et cōes fie sive in antea erit per bonam fidem sine omni fraude et sine omni ..... amore ... et auxilio et donamento, et manutenere omnes honores et rationes (?) diae terae et eorum et personarum de .... terae in consilio vel feo aut ordinamento quod prefatae terae et cōes quaeque persona et de ipsis cōibus perdant honorem vel suas rationes et bonam [fidem] eorum bonum usum; et si aliquo modo perdiderint quod teneantur ea recuperare et iuvare recuperare quantum citius poterunt sine fraude. – Item ordinamus atque statuimus quod consules sive rectores predicae terae qui pro tempore erunt non faciant divisiam aliquam compa=

quiam [cum] alia aliqua terra vel hoïe de hominibus, & quod non faciant nec aliqua persona pro ij aliquam navam cum aliqua persona .... sine cōi concordia omnium predecy rectoy vel consulum & communium; & postquam ad aliquem corum devenerit aliqua nova quod deinde ad veto dies debeat eam manifestare alij rectoribus vel consulibus sine fraude quam citius poterit sine fraude — Item ordinamus atque statuimus quod debeant esse inter ditas terras & cōes quatuor consiliarii, duo de Piscia & unus de Ubbano & unus de Vivinaria; et illi de Ubbano & de Vivinaria debeant esse electi & vocati a vetore vel consulibus de Pijcia, & alii consiliarii de Piscia debeant esse vocati & electi a rectoribus vel consulibus de Ubbano & de Vivinaria, & ipsi omnes vetores vel consules teneantur facere eas iurare consilium in corum presentia talimodo: — Nos talij & talij iuramus ad

sancta dei evangelia quod de omnibus [de quibus] rectores vel consules seu arbitri de Pijcia & Vivinaria & Ubbano omnes aut pars sive unus corum consilium vel consilia a me quesierit & petierint pro utilitate & bono cōi supradictarum terrarum quod ego dabo ij bona fide & sine omni fraude meliora & utiliora consilia que ego cognovero ad bonum & utilitatem coium predictarum terrarum; & postquam ij dedero non tollam nec mutabo ij. pro meliorando feō; & quamvis a me non petierint, quod ego dabo ij meliora consilia quam cognovero, & quacūque (sic) credentiam vel credentias ipsi mihi imposuerint, ego eam & eas tenebo & non manifestabo sine eorum parabola. Intelligatur sit quod illi consiliarii qui modo sunt & illi qui in antea pro tempore fuerint, quisque suo tempore, ita teneantur. — Item ordinamus quod inter dcos

terras, cōes debeant esse electi, vocati a ~~consu~~ rectoribus vel consulibus supr. terras annuatim quatuor arbitri, duo de Piscia, unus de Vivinaria, unus de Urbano, et illi de Piscia debeant esse electi, vocati a rectoribus vel consulibus de Urbano, de Vivinaria; illi de Urbano, de Vivinaria debeant esse electi, vocati a rectore vel consulibus de Piscia. Et omnes predi rectores vel consules dictarum terrarum teneantur ipsos arbitros facere iurare arbitrariam ante eorum presentiam secundum quod decet, moris est. — Item ordinamus atque componimus quod si quis discordia, quod deus avertat, apparuerit atque oriretur inter dictas terras, cōes atque rectores vel consules earundem terrarum, quod sit in arbitrio, potestate dictorum arbitrorum pro tempore in predictis terris et communibus existentium; et quamcumque concordiam predi arbitri ~~inter se communis concordie habitam~~ vinde fecerint concorditer pro bono

~~totius facti et non per mal... quod debe~~ ~~fuerint, et consulibus seu rectoribus dictarum~~ ~~terrarum pro tempore~~ quod possint et debeant cum opportuerit his que in hoc scripto continentur addere, minuere pro bono totius facti, nord molestari (?) in quamcumque concordiam predi arbitri inter se cōi concordi habitam fecerint, et consulibus sive rectoribus dictarum terrarum pro tempore existentibus ipsi arbitri per tempora fuerint per sacramentum concorditer precepserint observare et complere et facere quod ipsi consules vel rectores per ota observabunt, facient et complebunt ad terminum vel terminos quem vel quos ipsis rectoribus vel consulibus ipsi arbitri [concord: ipsimet] (?) fecerint. — Item ordinamus atque componimus quod consules vel rectores dictarum terrarum pro tempore existentes teneantur tollere ota banda et [p cōis penam (?)] .... entibus (?) que in hoc scripto continentur, et dare ea vel facere

dare deis arbitris ad voluntatem deorum arbitrorum, ea aliquo modo non reddere nec facere reddere nec consentire reddere pecuniis, pangentibus nec alicui proprio nisi instam haberet defensionem. —

[Item] ordinamus quod si die Klay menjunii sine fraude, sive ante dieby ante Kl. vel ante postea, dei rectores vel consules cum prefatis arbitris teneantur coadunare ubi ij placuerit, eligere unum de ipsis priorem qui dominetur aliis rectoribus per unum mensem, aliis teneantur ei obedire, ille de Urbano similiter, ille de Piscis per duos menses, teneatur intrare prioratum sine fraude, salvare omnes res predictarum ut superius continetur per omnia. Verumtamen semper teneantur ipse prior, alii rectores vel consules obedire deis arbitris in omnibus, per omnia, contra eorum ordinamenta

+ prior per mensem ?

Urbano sit + ille de

atque precepta in aliquo non venire. — Item ordinamus quod dei rectores vel consules teneantur uno mense ante eorum exitum eligere alios rectores vel consules seu facere eligere, quod ipsos faciant intrare secundum quod ipsi intraverunt, illi alios, alii alios annuatim usque ad terminum infrius statutum. Intelligatur quod quisque rector vel consules cum intraverint regimentum, debeant intrare presentia aliorum rectorum vel consulum seu presentia eorum nuntiorum seipsi non poterunt ibi esse. —

Item ordinamus quod quicumque homo de supr. terris offenderet aliquem de ipsis terris in personam, Piscie in foro sive in via aut in campo vel in terre finibus alicuius predictarum terarum, cum, quod deus avertat, occiderit, quod consules vel rector illius terre debeat illum expellere de ipsa terra, non permittere

cum ibi habitare deinde ad tres annos
sine parabola propinquorum defuncti
vel sine parabola omnium predictorum rectorum
vel consulum concorditer [data?], & teneantur
tollere ei sold: centum luc: denariorum vel tantum peiorare & non reddere
aliquo modo nec permittere reddere
[?] bona eius [penitus?] destruere nisi
alter potestas destruxit, & hoc totum
sine omni fraude: – si autem pervenerit & sanguis inde non exierit, teneantur tollere ~~ei~~ [ei] penam 20 sol:, & si
sanguis exierit penam s. XL, nec reddent
nec reddere facient aliquo modo nisi
fecerint ad se defendendum. – Item
ordinamus quod dicti rectores vel consules
teneantur facere omnes viros & personas cum
eorum rebus euntes & redeuntes [per forum
Piscie?] esse securos in tota eorum for-
tia; exceptis homicidis, falsatoribus,
furibus & banditis: Intellectum sit quod

hec ~~ordinata~~ fuerunt per concordiam duorum
de Urbano & Vinaria que durare debent
de hinc ad proximas Kal: Januar: & deinde
de ad sex annos proximos [pace: completos]
& tantum plus quantum eis concor-
dia dictarum terrarum & eorum concordave-
rit. – Item ordinamus quod consules vel
rector de Piscia [qui pro tempore erunt]
teneantur facere iurare omnes homines
de Pisia, XV annos habentes & usque...
LX... non insurgere(?) aut contravenire ad
..... cum ... ctis & spedis & eneibus nec cum
istis malitiose adversus eos de Urbano
ultra terre fines infrascriptos, videlicet Mo-
lendinum ..... quod dicitur esse (?)... olim Mo-
lendinum Ribaldi & sicut veritur ad casam
de Poetis (?) & usque ad cozanum ..... habitu-
rum quod fuit olim Burbellinacce; & qui
ultra eos tres fines cum armis ..... (dilet
tum incuti: presenisco non supplere)... set etiam similiter
(?) essent ex quo erit liquidum & manifestum.

Et converso consules de Uttiano vel
rector similiter facient iurare omnes
[homines] ... quod non insurgent cum ar-
mis ut superius continetur nec venient
adversus cōe de Piscia ultra casam filiorum
Jordanij ..... Bonfilioli de Viciano (?) > usque
ad casam filiorum olim Ciambotti > sic
usque ad casam de ..... consules ~~et~~ rectores
de Piscia tenentur facere iurare omnes
homines de Piscia ut dem est non insur-
gere aut contravenire cum armis
[adversus] cōe de Vinciarii a Piscia cuius-
re inferius. Et converso consules ~~et~~ rector
~~ut~~ de Vinciarii facient ..... insurgere aut
contravenire cum armis adversus cōe de
Pijsia ultra valle falese (?) > quicumque de
predicis terris pars: ... quem dictum ..... pena
> ei exsequetur]. ~~sic~~ Item ordinamus quod ~~ōes~~
homines de predicis terris (tribus) qui de in hac concor-
dia sint subiecti predictis rectoribus et
consulibus ...] tenentur [dare] eis [adiutor]ium

de hijs omnibus > fortiam > non contrarium,
> quicumque de predicis terris ..... licet rectoribus
vel consulibus (?) ... penam sol: XL ; > si contra
laneiaverit vel sagittaverit quamvis eum
non ton[tingerit] .... auferre penam ..... > tantū
proiectur in bonis suis: > si non et expellatur
de ōibus terris tribus ..... omnes alios sine cōi
concordia dōs rectorum vel consulum. — Item
ordinamus quod quicumque fecerit vindictam
.....(incerto) penam sol: centum lue: > ille qui
percusserit non debeat se guardare nisi ~~habet~~
quem percusserit ... vel filius aut frater eorum
lis si et. > sit diffidatus ab eis donec pace
exiverit (?); > qui cumque fecisset vindictam
de p[ercussa] nisi frater vel filius aut .... centum;
> qui iuset cum eo qui vellet se vendicare
dando ei vigorem > fortiam, quamvis non
percutiat (?) penam sol: X. — Item ordina-
mus quod quicumque fecerit predam seu ter-
ram strataverit sine parabole rectoris vel con-
sulum, solvat penam V sol: > predam perdat: —

Item ordinamus quod quicumque fecerit furtum in die penam sol. ~~[illegible]~~ V &
furtum emendet; si in nocte penam
sol: X et furtum [emendet]. Item
ordinamus quod quicumque aliquo modo pro aliqua offensa .... faceret inter
dictas terras & communes recepisset damnum
in persona vel avere, quod debeat exire
de mendum habere ad dem & voluntatem arbitrorum. – Item ordinamus quod
quecumque banna rector vel consules
de Pisia miserint Pisis in foro, quod
debeat mittere ad honorem rectorum
vel consulum & civium de Visnaria & de
Ultramo, & quod non debeant facere aliquod divetum in ad utilitatem predictas terrarum. – Item ordinamus quod
si guerra, quod deus avertat, apparet
alicui civi de predicis tribus, quod alii duo
communes debeant ipsum coadiuvare ad
dictum arbitrum & eorum consiliatorum.

Item ordinamus & volumus quod qui-
cumque irato animo fecerit alicui improve-
rum de ..... inter homines predictas terrarum ..... quod
solvat penam decem sol: – Item ordinamus
quod si quis habens aliquod officium pro
dictis ~~civibus~~ [pueruerit inde]? ..... fidem etiam (?) vel periurium
quod ab ipso hora in antea non debeat
aliquod officium hic in predictis civibus do-
nec ista concordia duraverit: & si aliquod a-
vere habebit (?) ab aliquo pro ipsa felonia
vel periuria tollatur ei a supr: rectoribus
vel consulibus ... det illud arbitris. – Item ordi-
namus quod aliquis non debeat facere
nec habere capamum in uno campo ca-
sa vendendi panem vel vinum. – Item or-
dinamus quod si quis fecerit invertit mu-
litiose incidere ligna vel arbores iuxta Pi-
sianum ab utraque ripa quod consules sive re-
tores tenentur tollere ei pro pena sol: V.
& hoc a Pisia ..... usque ad quadum de ..... – Item
quod predei arbitri tantum illud avere pro

predicis civibus & arbitraria ad eorum usum aliquo modo devenerit ..... [teneantur
custodire & servare & guardare sine fraude bonum & utilitatem dicti civium
& quod illud dividant modo dicto [scilicet
imam] medietatem civi de Pisis & aliam
medietatem civibus de Ultramo & de Vicinaria. Verumtamen dicti arbitri possint
& debeant exinde expensas fare ..... pro facto
& utilitate dictarum terrarum & civium salvo
ro quod est premissum & conventum
ipsis arbitris a rectoribus de [predicis civibus]-
- Intelligatur sit quod quicquid predicti
rectores vel consules cum predicis arbitris
pro bono totius facti & non pro malitia
addere vel ~~mutare~~ sive minuere ..... omni-
bus concorditer voluerint, quod possint
& debeant, & de addito teneantur & de
diminuto sint absoluti.- Item ..... contu-
les vel rectores in predicis terris pro tempo-
re existentes teneantur via banna & pena

superius depignatas ut dictum est tollere ...
arbitrorum; & cuncta supradicta & infrapposita
observare & complere & facere, & facere observare sine fraude, & teneantur facere legere
& publicare hec omnia in dictas terras & cives ad
voluntatem dictorum arbitrorum ... imposuerint - Item adoletur (?) prefatis quod dic
rectores vel consules in supradictis terris & civibus
pro tempore existentes postquam iuraverint
regimentum, quod deinde ad XV dies teneantur
eligere vel facere eligere predictos consilia-
rios & arbitros pro dictis terris & civibus, & facere
eos iurare consilium & arbitrariam ut est
usus & decet.- Item ordinamus atque com-
ponimus quod consules sive rectores qui pro
tempore erunt in predicis terris & civibus tenean-
tur reservare & custodire & servare ad bo-
num & utilitatem dictarum terrarum &
civium omnes cartas & totum scripturam in-
ter dictos cives & terras factam & cum necesse
fuerit ex in foras extrahere & arbitris [~~predare~~]?

> non suffocare neque .... abscondere. –
M. cc. x. septimo Kal. Julii rectores de Pisis
> consules > abiti > coram consiliarii ols
de Vicinariis, Ubbano coi concordi ta
prescripta [pacta], conventiones > ordina
menta ora que supra continentur fir
maverunt > elongaverunt > ordinave
runt ut durent > firma permaneant
dehinc ad ... Kal. Januarii proximi –
M. cc. x – pridie Kal. Madii ec. m. dehinc ad
octavam proximi Festi Sti Petri –
Protratto per il termine fino a S. Michele d'Ott.
Arch. Diplom. Pisa, luglio 1208.

Doc. 881.

14 Gen. 1211. In nomine Patris > filii > Sp. Sti. Amen. Rainerius Comes quondam Comitis Henrigetti pro se > procuratorio nomine pro Gerardo comite quond. Comitis Aliotti pet. a coi > universitate Pisanum Sti M. ut non inquietet ad > sup. Gerardum de iurisdictione duarum partium castri de Montebecherio > cum

cum eo: > ne coi castri predei > cum > koiby
dicens datium vel aliquod servitium im
ponat t ab eis exigat „ ne s'intrometta S. M.
nelle giurisd. delle dette 2 parti del castrum, e revochi ogni
mandato di pagamento di dazio già emesso; „ > ut
instrumentum vel exemplum instrumenti
cuiuscumque suppositionis a quocumque
de supradeo castro facte exibeat > reddat t
restituat asserens sup. castrum coram esse >
curiam > iurisdictionem eius ad eos pertinere „
e non al S. M. il quale non competet diritto alcuno
d'imporre dazio, ec: „ > quia non tenuit pre
dee suppositio, > quia eius titi dicit, > quia
predem instrumentum t exemplum nul
lum fuit de iure vel iuste vel sine
causa factum, vel non est apud supradeum
coi t alium preed, > quia originalis vel
autem ei de eodem qui de iure potuit
t cui eius ipsum reddendi fuit, est eis red
ditum > cancellatum est apud eos; > quia
imperialis privilegii ratio ut est supposita

civitati pisane > sic a superadeo cœi ex
emptum, > in quo apparet predem in
strumentum adhuc tenere in aliquo ec:"
Domanda l'attore al giudice levando il
giudice Giovanni "et ipsum instrumen
tum restituatij (si involge ai S. M.ti)" e la rimes
sione in integro di ogni dazio ecc.-
Cacciator quondam Balistii, tindaw e proc.
di S. Miniato 1.o "obiect Ranerio dño non
posse agere pro Grando comite cum non
sit procurator";
2.o Quod nec etiam de in integrum resti
tutionem quam die: faciendam audien
dus et. quomodo non pet: cum a judi
cante indulgeri. restitutio autem in in
tegrum non potest etiam peti vel indul
geri. ratione minoritatis. sed te tan
tum. cum infra minorem etatem. ali
quis lesus fuerit. > cum lesio probatur.
f. maxime cum non sit uny minor in
cœi. > cum aliud auxilium non superest.

ec:= segue una parte molto lunga in
cui il Conte Raniero e il procuratore del
comune stanno a fronte, a negare a vicenda
ciò che l'uno e l'altro vanno affermando. Ap
pare abbastanza evidentemente che era inter
venuto un contratto tra i Conti e il cœ di
S. Miniato, per cui i Conti erano rimasti
padroni di fatto di una certa parte del castel
lo "Montisbecherii". Ma il comune poi esorbi
tò dai limiti del d.o contratto, inquietan
do i Conti nella loro giurisdizione. - Seguono
poi i testimoni prodotti dal procuratore di
S. Miniato, i quali concordemente affer
mano, salvo poche e non sostanziali
differenze, che il d.o castrum aveva da
parecchio tempo spettivamente pagato
il dazio al cœ di S. Miniato, aveva seguito
il cœ in pace ed in guerra, fornendo caval
cate ec: insomma aveva fatto ciò che solevano fare i ditittadini comitatini verso
il cœ cittadino. Alla fine, il giudice

pronunzia la sentenza (Johannes index imperialis aulae in toto Miniate eiusque curia ab Imperatore Ottone pro causis cognoscendi et terminandi constitutus), con la quale, udite le parti, ed avuto un consiglio di + sapienti, "assolve Caciatore procuratore del coe d. S. Miniato" a petizione Rainerii comitis; ipsumque commune potius in possessionem eorum et in contractum habitum inter ipsum coe et Rainerium habitum (sic, npt.) deveneruntque, pronuntiat eumdem Rainerium a petitione pene castrum marchatum abolvo, et eum in expensis huius causae ipsi Caciatori pro eo condemnamo" ecc. ecc. Il contratto fatto tra Ugolino e Raniero e il coe verteva piuttosto sulla concessione del coe di conti fa di continuare a possedere: mentre il coe di S. Miniato "ab antiquitus" ne aveva la giurisdizione piena. ecc.

Arch. Diplom. Pieraccini S. Miniato. 14.1.1211.

Documento XXII

29 Ott. 1264. Patti tra gli uomini della Pieve S. Stefano ed il Vescovo di Arezzo. (V. Scheda ad Annum).

In primis... dns eps acquirat nomen dei episcopatus iure proprio a mercatali plebis si Stephani usque ad domum Geci solum seu sedimen et terrenum infra dictos fines iuxta stradam, tam quod castrum infraser: et forisfieri possint in eo. Et castrum nunc infra dictos fines ubi visum fuerit dictis hominibus vel maioris parti ipsorum facere teneatur ... (seguono alcune modalità della fabbrica) ~~inque~~ et ipsos homines ibidem reponere et confirmare ad habitandum ante quam inde cum tota gente discedat. inde ad Kal: Aprilis pr: vent: predta fieri debeant et compleri nt. dim est dummodo temporis qualitas et aeris temperies id permittat; et si impediret temporis qualitas ad idem opus redeat opportunitate temporis redeunte, taliter quod possint se defendere ab omni persona et loco sine malitia, sicut omnibus temp

libris et expertis. In quo loco universitas hominum plebis sci Stephani habitare debeant & perpetuo residere, nec aliquo tempore locum ipsum dictæ universitas derelinquat, dum tm ipsi boves faciant ita quod illi qui habent infra dies fines sibi rendant vel permictent. – Item, deve il vescovo far armare e munire il castello nel tempo di 1 anno, dalla prossima festa di Ognissanti „ad 1 annum". – Item, nelle d.e opere il vescovo spendere solo 400 di den: aret: piccoli di pso; il di + si prenderà dai beni degli uomini ex: „dum tm ipse dns eps deos CCCC lib: expendat in diversis re prout videbitur dco cōi vel hominibus per dcm cōe ad hoc deputatis". – Item quod idem dns episcopus ab hodie in antea ipsam plebem sci Stephani & Rectorem dei loci cum tota sua familia & oibus suis bonis & iuribus & ipsos homines & oes alios homines et personas in dco castro vel eius districtu et territorio pro tempore habitantes cum oibus bonis & rebus communibus & immobilibus (c. 40t), iuribus & actionibus. – Ipsum

ex i d. omnibus cultis de q. la chiesa com: – Item quod idem dns eps teneatur reformare prope ipsum castrum ubi visum fuerit hominibus dei loci in terra no per dcm dnm eps & per infrascr: archipresb: per medium acquisito & fieri facere forum seu mercatum; de cuius curatico & de pedagio quod ibi colligetur tertiam partem & decimam hat dcs plebs & decimam partem domos & capannarum in dco Mercatali existentium & duas partes curatiæ & pedagii, & novem partes pensionum domos & capannarum predei mercati hat idem dns eps. Et ipsum mercatum defendere teneatur idem dns eps cum sua fortia & hominum dei castri. Staiaticum vero seu ius stazii hat cōe & universitas hominum dei loci tam in foro quam in castro & alibi in eorum territorio. – Item quod dei homines & cōe dei loci libere vivant ad cōe ut terra cōis & liceat eis eorum statutum & ordinamentum & leges condere secundum quod statutum: quicumque fuerit rector ipsorum

cos regat tam in civilibus quam in criminalibus, & non alius. Et idem dnus eps vel qui rector fuerit pro tempore dei cois & hoium non valeat in aliquo aliquam personam dei terre vel districtus punire vel cogere personaliter vel realiter, criminaliter vel civiliter contra formam stat: ipsius pro tempore existentis in ipsa terra. Et ea vero ubi statutum non loquetur, procedat secundum ordinamentum consilii dei terre et ubi non fieret consilium procedatur secundum ius coe - Item quod fiat statutum per illos personas quos decreverit consilium dei terre; & ipsius statuti confectioni nulla persona pro ipso dnus eps nec ipse dnus eps interesse valeat nec ipsum confirmare t infirmare possit nec cogere statutarios ut certum capitulum ponant: dumtm si aliquod capitulum poneretur in eo quod loqueretur contra aliquod capitulum huius instrumenti t in aliquo alieni huius instrumenti capitulo derogaretur t contra libertatem ecclesiasti

cam loqueretur sit irritum & inane in ea parte ubi derogaret - Item quod sit in arbitrio hoium et cois dei terre quando vellent eligere sibi rectorem, debeant nominare VI ex fidelibus vel amicis dni epi et ad ipsum dnum epum mittere ut quem mlt ex ipsis nominatis eis conedat qui Rector in rest offitium fuerit & legaliter exercere secundum statutum predtm. Et salarium eius sit unum starium frumenti et unum starium avene & unum st: vini ad star: aretinum per annum pro quolibet seculari. Quando vero nollent Rectorem, non teneantur ipsum recipere set valeat sibi constituere consules qui regant cos, & idem dnus eps eisdem consulibus electis ex hoibus dei cois vel potestati teneatur eis dare fortiam ad eorum offitium exercendum & eorum sententias & condempnationes & absolutiones secundum formam iuris vel statuti dei terre prolatas executioni mandare. - Item

quod de bannis, foliis, muletis eibus, solariis hominum dee terre, distictus (!) mediatatem habet idem d. ep.s, aliam mediatatem ipsum cœ dee terre". Al vescovo è riservato il tribunale d'appello contro gli sentenze pronunciate dalle locali autorità contro la forma del dr. cœ o dello statuto. Gli uomini di Doramo prestano giuramento di fedeltà al vescovo d'Arezzo dai 18 anni (il termine ultimo non è espresso) [c. 40b]. — "Item reposito castro vel in ipsa repositione homes, cœ dei loci, offitiales proipso eorum positi super hoc distribuant cojamento prout eis visum fuerit inter homes dee loci et. hiis distributis, quilibet homo cui datum, distributum fuerit cojamentum ipsum recipere teneatur ab ep.o dno ep.o ad penjionem seu libellum perpetuum, dominum facere sup eo. Et ipse d. ep.s sibi concedat in perpetuum procamum sive cenju, minus den: pro quolibet pede ad pedem tabule arretinum longo XXX pedum, annuatim solvendo dno d. ep.o vel suo nuntio in

dno castro, et cartam libellariam inde faciat cuilibet hoi recipienti, singulariter his specialibus pactis, ut mora canonis non soluti purgari possit semper intra triennium, et sibi annis retro semper presumatur canon solutus; ita quod solvendi eius successori non incumbat homo probationis soluti canonis a sibi annis retro, sed probare sufficiat per triennium proxime solutum. Et ipse consulo fiat cuilibet recipienti pro se, suis heredibus in perpetuum, cui concedere vellet vel qui sibi succederet ex testamento vel ab intestato: plebes tua pro cojamento XV pedum nichil solvere teneatur". Gli uomini si obbligano a fargliene o pagare la parte la volontà del vescovo, metto contro terzo. Dopo l. typ.ero. Eup: cu:- "Item teneantur dei homes et cœ dno d. ep.o, suis presbiteris annuatim in festo Sci Donati dare sibi, solvere in civitate Aretii quando

libere poterunt ire Aretium, aliqueinus
in ipso castro sibi t suo nuntio noie
comandiscie duos marchos argenti bō
sine malitia ad marchanum incirtata
Aretii usitatum". - Item qto, il Vescovo non
può pretendere alcho dai d.i uomini ex: Me
"salvo etiam quod si aliqui ex istis vel a
lius qui venirent ad habitandum in ipso
castro, in quibus ipse eps vel episcopa
tus aliquid ius habet, quod ex hoc nullum
preiudicium fiat sibi vel ecclesie Aretī
ne, set semper sit salvum ius quod ha
beret in eis > in eorum bonis. Item hoc
actum est expresse inter dictas partes ut po
natur semper in statuto de terra hoc capitu
lum: teneatur Potestas sive Rector seu
consules dei loci integre > sine aliqua
diminutione [c. 41] observare facere >
implere oia > singula pacta, promissio
nes > conventiones factas > initas inter vene
rabilem patrem epum Aretinum > cū >

homines dei loci ex: Item hoc actum est
(n.b.) inter dictas partes expresse quod idem
dictus eps t sui successores aut aliqua persona
nomine dei episcopatus ius predictum quod
habebat in ipsa terra aut contra predictos
homines nullo modo possit alicui alie
nare t concedere, quin semper maneant
pro ipso episcopatu, ut modo constitutum.
Et si contrafactum fuerit, contrafaciens
a iure suo cadat et dictis hominibus > cōmuni
nil preiudicare possit alienatio talis >.
La pena per chi contravviene al d.o istrumen
to è di 500 lit. di den. pisani ecc. - Patto
in Dibbiena -

Arch. di Stato Firenze, Capitoli. XXIV. 40-41t.

Doc: XXIII.

28 Agosto 1266. Patti tra il comune di Arezzo e
il Vescovo di d.a città. V. doc: precedente.
— "Dudum tempore Civitatis > divisionis
seu guerre civitatis Aret. Castrum plebis Sci

Stephani vocatum castrum Franeum quod ci-
vitas aretina suam terram mamalem con-
struxerat destructum extitit seu funditus
demolitum, propter quod homines sive incole eius-
dem terre, qui ad mamam civitatis mama-
liter sanguinem civis ante destructionem
ipsam extiterant, coacti sunt per diver-
sas partes extra locum proprium exulare. Et
cum non possent, imminente malitia tem-
poris, sibi aliter providere, ad quedam pacta
& conventiones devenerunt cum dno Willielmo
venerabili episcopo aretino, qui iuxta con-
ventiones & pacta predeta extra locum solitum
eos reposuit & eis in unum in loco ubi di-
citur Ulmum iuxta flumen Tiberis collo-
cavit; cui castro impositum est nomen ca-
strum Sti Donati, & idem nomen vulgariter
appellatur. Prout de conditionibus & pactis
& omnibus que facta fuerunt inter predem
d. episc & ipsos homines constat per publicum
instrumentum scriptum manu Allacti not.

eiusdem loci, tandem civit. aretina redem-
te ad pacem materia dissensionis & dissensio-
nis expulsa, tempore Potestarie dni Bosonis
de Augubio & Capitanie viri nobilis dni Corlati
civis aret., deliberato consilio XXIIII, qui tunc
temporis erant ad regimen civitatis predte
dee civitas intra sue [c. 48b] superioritis & pe-
cipue sup ipso castro & hominibus recuperare et
exigere procurabat repetendo eos homines & ca-
strum sanguinem suos homines mamalis sue iurisdictioni ipso suppositos; e
siccome il vescovo dice di aver lui tutti i diritti,
e siccome ne nascevano frequenti litigi, "hinc
postea elegerunt ambe partes in eis concor-
dia, quod res predte, castrum & homines
ad civit. & eos Aretii, a quibus discesserant,
revertantur, & predto d. episc sive ecclesie
aretine saltem de impensis factis in res
predtas & earum occasione secundum
inpositum modum p eos Aretii satisfiat."
E il vescovo, considerando che nelle presente

circostanza "valde expediebat super hoc commune vocis civium", col consenso di Palmerio Sindaco degli uomini di S. Donato, a nome suo e dei suoi successori "dedit, finivit remisit atque transegit Duo Guidoni Petri Berisci giudici syndico cois Aret. recipienti vice > nomine coisdem presentibus pdcis Duis Capitaneo > XXIIIIor > volentibus, castrum predcm cum oi sua curia > districtu cum oi iure quod in dcto castro > foro sive mercato t mercatale quod ibi fit vel fieri consuevit t posset; item homines > fideles colonos residentes nunc in dcto castro t loco predcto, cum oi reddita, pensione sive prestatione quam uiquisque deberet tam a comune quam a singulis ibis personis dcti loci, > oia iura sibi competentia t que sibi competere possent t episcopatui Aretino in loco predcto posito iuxta predcm flumen Tiberis et Plebem Sti Stephani > terram denominati Palmerii > terram Gecii cum suis strada cunte per ipsum castrum, ad habendum, tenendum > possidendum > quicquid eidem syndico nomine dcti cois Aret. > ipsi coi perpetuo placuerit faciendum, sine ipsius dmi Episc > suorum successorum molestia > contradictione.

Item ex causa transactionis > finis, dedit cessit > concessit > mandavit prenominato Duo Guidoni syndico stipulanti > recipienti vice > nomine dcti cois Aretii omnia iura > actiones reales > personales, <u>mediias sive mixtas</u>, > omnes alias eidem dmo Episc nomine dcti episcopatus competentes > competituras > que sibi competunt > competere videntur t possunt in rebus > iuribus supradcis, constituendo ipsum syndicum nomine cois Aretii procuratorem in rem suam > dmm principalem, ut nomine ipsius cois > pro ipso coi possit inde agere, causari, excipere > replicari > contra quemlibet agentem se tueri in iudicio > extra, remissa penitus demuntiationis necessitate > oia facere utiliter > directe que ipse dcus Episc

> ecclesie Arct. facere poterat ante finem
> transactionem predictam > que verus
dns > legitimus > verus [c. 44] procurator
posset facere de re sua propria". Ubertino
promette di tener sempre fermi i patti gia
rati: pena 100 marche d'argento. Confessa
di aver ricevuto per quanto ha ceduto la
somma di lire 300 di buoni den: aretini
minuti. – Fatto nel Palazzo vescovile ~~fatta~~ nella
Porta "Foi Civit: Aretine". – Percivaldus not.
rogavit — [c. 44b].

<u>Archivio di Stato Firenze</u>. Capitoli: XXIV. 43b-44b.

– Documento XXIV.

11.... Ki. XII. Lodo dei consoli di Firenze a favore del M.
di S. Michele in Marturi:

– In nomine patris > filii > spiritus sci. amen. Nos
consules Florentini laudamus ut filii Mazzolini, prout iure iurando firmaverunt,
ut habitent Marturi et si quid aliud
ei iuraverunt observent similiter; >

infra duos annos proximos domum ibi e
dificatam habeant, si Martinenses platium
dederint. Et Guittardus sine interdictio
ne Siterii vel alterius hominis pro eo habitet
Marturi [si] vult, salva reverentia quam
debet domino suo. Et similiter laudamus et
precipimus ut terram quam de abbatia Sci
Michaelis de Marturi homines detinere
super id quod debeant apprehenderunt,
predicte abbatie, sine omni contradictione
et molestia, reddant; > deinceps nullo
modo inquietare presumant. Et si quid
malum ignis in terris quas ipsi homines de
Linare et undecumque sint a predicta ab
batia habet, vel in illis quas predicta ma
nastria abbas retinet, impositum est,
remietatur, et nullo modo ulterius ullo
in tempore sibi imponatur. E (si) simi
liter dicimus de terris burgensium de Marta
ri et castellanorum > Scorcialupi, excepto
libellario. tenimenta. feuda > si servita

non fiat amicabilem conventionem ~~non~~ faciant. Et similiter dicimus de hominibus de Papaiano pt hanc guerram inceptam. Et idem laudamus et laudationem quam posuimus inter filios Ardinghi > illos de sto Geminiano firmam inter se teneant. Et si quid deest quod non sit completum de eo quod laudatum est, precipimus ut compleatur infra tres menses proximos. Et illud quod homines de sto Geminiano acquisierunt ab hominibus detinere in curte de Casalia, retroversatur precipimus. Et si aliquod sacramentum illi de sto Geminiano ab hominibus detinere recepert, quod fit contra honorem Martorentinum, precipimus ut abrobetur.

Pett. Sanctini - Arch. Arch. Bipl.: Barnipazio, 11... sec. XII -

Docum. XXV

1132. Note dei beni posseduti dal Vescovado di Pistoia nel sud.o anno.

— Hic obtentibus episcopi mali ministeriales et alii personi homines diripiunt et furantur res curie, et ab alijs electis et id nescientibus accipiunt investituram de hijs que alijquo modo detinent, utile et necessarium visum est mihi Ildeprando nominetenus pistoriensi episcopo describere quantum in presentiarum mihi memorie occurrit decimationes, pensiones et officia et curtes quas in curie detinet. Nam cetera facco quepe vinea et frandem detinentur, que testimonijs antiquorum et memoria et lectione instrumentorum invenire potestis. In nomine igitur dni a Pedia nex incipiamus. plebanus de Colonica XII modios de bono frumento ad sextarium de XII panibus de milio. IIII.or modios de ordeo, IIII.or mod: et duos de faba et duos de panicio. De sto Petro in Celleni sito supradee plebe et de Metiana et de Conflenti et de Capanb.

Repetti, I. 791

et de eo Domino habemus affictum et terraticum de quibusdam terris medianam partem, de quibusdam terciam, de quibusdam quartam et pensiones.

De Plebe de Burgo V modios de optimo frumento de decimis omnibus quos sibi dedit eps ad sextarium de XII panibus, et de quadam bona vinea modium unum et sextaria et IIII^or decim conia de vino, et quinquaginta serigias de lino, et quinque scafilia de misturate blava.

De Plebe sci Pauli duos modios, dimidium inter granum et milium et pensiones, que meo precio recuperavi de manibus Longobardorum de Aiolo et sed ecclesie partem que sibi competebat, que fere destructa erat.

De Plebe de Monte murlo habemus tres portiones totius decimationis et quasdam privo (privilegio?) quas recuperavit Petrus eps antecessor noster et postea invasit eam Guido Guerra, et ego recuperavi eam

Repetti, III, 441-447. Donato dei Conti Guidi alla Ch. di S. Zeno nel 1100.

accepta securitate ab eo quod amplius non invaderet eam et nos pacifice habemus et tenemus.

Decimationes de Falagrano et de Cabiano et illas que sunt subter viam que venit ab ecclesia sci Martini et sicut aqueductus qui iuxta hospitale decurrit, que antiquitus fuerunt de Plebe sci Ypoliti sunt donicate epi.

Repetti, III, 421-22. De Plebe de Montemagno affictum V scafilia de bono frumento ad perfectam mensuram de Pistoria. et III scafilia de milio et II de ordeo, unum de fabis et unum de sagina. Duo congia de vino ad uncum de XXIIII^or panibus. Religuam vero decimationem totius plebis quam tenebat ad ecclesiam nostram per libellum Ugolinus comes refutavit mihi quando ego Illeprandus eps visitavi eum in infirmitate sua de qua mortuus est, et tradidit mihi per legalia instrumenta sic beati Zenonis quicquid

sibi in nostro episcopio pertinebat. – Presbiter de Ponti unum scafilium de perfecto grano pro quibusdam decima~~tis~~libus ad perfectam minam. – Presbiter de Valentatico octo de grano bono. VIII de milio, octo de ordeo bonos minas pro quibusdam decimalibus.

In Plebe de Casale offerto IIII^or scafilia ad bonam minam de grano, II de milio, II de ordeo, unum de fab, III de sagina – Filius Rustici Lambardi IIII^or minas de grano et de duabus peciis de terra. Filii Buscarii reddunt vinum, pullos et pensionem – Et est secundum quia ipsi habent ibi suam curtem domicatam et castellum cum multis terris, quarum multas multi fraudulenter detinent et sine datione alicuius ipsi. Et multe adhuc ecclesie nomine detinentur ab hominibus de Casale et de Montemagno, unde parum habemus vel nichil. (!) – In curte de Publica

habemus bonam decimationem domicatam. Hec civitatem vero quasdam decimas domicatas habemus – Et est secundum quia in Publica habet ecclesia sua multas terras quas et comes Guido et quidam homines de Pistoria et quidam de Publica et quidam de Casale iniuste et violenter detinent – Filii autem Belthitoni (sic) habent in Publica ipsa multas et bonas terras in feudum et per libellum, quas ab illis tenebant filii Buscarii ~~per alodium~~ de Casale, et alii homines – sed quandam partem illarum terrarum ipsi filii Buscarii per alodium vendiderunt.

Pensionem quam accipimus de Casale in estate. De Buscioratico dr: XII et III pullos. Filii Buscarii duos pullos de Catagoli. Constantinus et vivorum cum consortibus suis dr: XVIII de Pensiano. Filius Brunelli dr: XVIII. Martinus Radelli cum consortibus suis dr. III

de duodecim petij de terij in Caiano vel
clo. Tedaldo filius ptri Lamberti dr: III
de le terraie. In hieme vero filii buscani
sol: II de camiano - De terra vero que est
iuxta plebem sol: II - De Catagore dr: XII -
In Plebe de Cet: habemus decimales primos
(pros (sic)); et decimationes quas tenebant
Lambardi de Boriano recuperavimus et de
dimus inde plebano quartam portionem -
Et est primum quia ipsi Lambardi
contendit nobis tres mansos absque obe
diendrentia (sic) - Filii Fantini quattuor
libras olei apsito reddunt - Filii Davitti de
Anglano libras VII - Presbiter de Vitalini
libras VI et sol: III. Blancus de Broseto cu
consortibus suis IIII^or panatas olei - Mengi
nellus de Conio libras IIII^or. Rusticellus de
Gualduratico cum nepotibus ss (suis?) XII
panatas olei - Filii Federici de Lucardo
de manso posito in Pagnano dr. IIII^or - Rai
bald de Tagcinaio dr: VIIII de terra que

est posita in Valle Maiore quam indica
it Ubertus de Lasinaia - Filii Ugonis
filii Raiberti dr: XII - Fil: Rudulf: de
Conio dr: XII - Homines de Ro Ama
to et de Casale in curte de Vincio sunt tri
primi decimales..

Repetti, III, II, 635-639.

cita la bolla di Pasq. II del 14 XI 1105 al Mar. Grando - ricorda che Filiberto ricuperò terre in Lamp. ecc

In Plebe de Lamporecio tres portiones totius
decimationis quas refutavit comes Ugucio
ne et abbas Sci Baronti - Nam ipsi tene
bant eam antiquitus libellario nomine.
Sed a Castellanis non potuimus hic eas.
Volebant enim retinere eam vel per feu
dum seu a pensionem, quod nos minime
fecimus - Insuper reperiunt quos
dam decimales quos abbas nobis refuta
vit; et ipse abbas nonnullos habet quos
nos sibi minime dedimus.

In Plebe de Brunite tres partes totius de
cimationis quas ego multo labore et mul
to precio abstraxi de manibus filiorum
Ursell: et filiorum Alamanni qui ea

per libellum habebant. Filius Stanthori est noster primus decimalis. et duo homines de Limite qui reddunt fines XXIIII^or in estate, et XXIIII in exaltatione sce Crucis. Fil: Conradelli sue scafilia de frumento ejectum pro multis decimalibus. Fil: Gualberti dr: XXX. Fil: Radolfini dr: IIII.

Repetti, I, 148. ← Plebanus de Artimino XII libras olei pro uno manso et aliquantis decimalibus. Presbiter Martinus de Monte Rabiorum libras IIII^or olei de terra quam ego proprietario iure adquisivi super quam est fundata ecclesia eius dem loci.

Decimationem totius Plebis de Spanarecio habemus ad usum domicatum preter paucas decimales quas dedimus Plebi que pene destructa erat, qui sunt positi in Cignano, et unus mansus in Visillano. Item habemus ad usum domicatum omnem decimationem que est in territorio Sti Georgii iuxta Umborem et in burtida, et duos in castro de Verziole. Et

habemus decimationem in Berticari et in Sou et in alijs locis ibi prope.

Breve de afitto de Pistoia. De Casaio in Canapale XXX et VI bonas minas de bono frumento. Filia Binge XII minas de frumento de uno pecio terre posito iuxta Bramam, alio posito in Pero. Bonittuccio de Sale XII minas de frumento de molendino posito iuxta ten Johannem modo destructum. Mulier Berardelli filii iudicis VI minas de frumento de terris positis in Seis. Filii Cresci de Poio IIII minas de terra posita in Cafariolo et in Pecciane. Gerardinellus octo minas de milio de Campo maio (sic) de terra quam tenuit Racco. Duo homines de Alpiano unum bonum modium de bono frumento de terris positis in Rustikari. Presbiter de sto Petro de Stade X minas de bono frumento de terra posita in Cafario. Rusticellus Calcastritha minas V de uno campo posito in Campo longo.

de vinea in Campo Bernardi que fuit domicate
quinquaginta et VII sol: de Fricario filii de
Ogisoni (?) dr: VI - Villanellus d. III - Filius
Cecionini dr. XX - Mannardus dr. VII - Filius
Barnecioni dr: II - Ulicione et Falcone dr: II,
de vinea in Campo Bernardi; Mainardo cum
Gerardo filio Martinaci unum modium
de bono frumento -
Bene recordationis de pensione quam ego recuperavi
et quam pecio concuperavi et ad victum epi
Jen ordinem pauperum sub optestatione
observar: et teneri decreui - Igitur Cerauel
lus filius Salerni dr: XIIII et spallā (ni?) de
domo ubi habitat - Caroncius dr: XVI et
spallā de terra posita in Fontana Fice,
in Corelle - Saracenus de Mercato de ter
ra in Cafagiolo dr: XII. Ugolinus Lecce
dr: XIIII et spallā de domo que est iuste
domum Salerni - Rosinguolus dr: XII de
terra posita in Campo Magio. Idem ipse
Rosinguolus cum consorte suo Ansaldino

dr: XII de terra posita iuxte Buram ubi
Fabrica nicca vocatur - Cocci dr. XII de terra po
sita in Cafo. Hec omnia habebat Rustica
filius Gualberti libellario nomine ab epo-
Baroncellus et Rusticellus de tio Deside
rio dicto sol: de terra posita in Cafaiolo,
Campolungo et Fricagio. Rizittiarius dr.
XII de terra posita sub villa de Publice.
Grunzia dr. VI de Ceciliano - filii Martini
viventi dr. VI de eodem loco - Bellorino
de Plaza sol: II de casa ibi posita - Bar
ucarius cum consorte suo dr: XVIII > gallinas.
Martinus fil: Andree de tio Enrico
dr: XXXI et gallinas - Dominicus de Pin=
thictulo (?) dr: XVIII. De Fabiana unum aiso
sol: X alio vero V. Bunnecto > Kapiliari
de Paltonatico dr: XXIII et est libellaria -
Colvus de tio Angelo in Platea dr: XVIII.
fil: Iovani dr: VI - Guardinellus fil: Paga
nei sol: II de terra quam tenuit Raccio in
Cafaiolo et in Campo magno. Peperone de ter

dine dr. VI - Item Rocci (sic) de Lupiciano
> consortes nos de Carraria sol: II. Filii a
gi de Lupiciano - uno anno dr. XI, alio
vero X > VIIII - De Cotilliana Petrus cu (sic)
suis consortibus XVIII dr. di vendemia (volgare) di
Dicembre - XII -

[A tergo della pergamena] De Vinaciano uno anno sol. XXX, alio ve
ro XX > VIIII. Bunecto liberis coram eis consorti
bus suis sol: IIII de manso boianese quem
adquisivit Ildeprandus eps. Vitalis de Arliano
dr. X. de Jarineto nepos eptri Rustici dr. IIII.
Ptr Gulielmus tres varoclos de anguillis. Filii
Germondelli dr. VI - Conticellus dr. XIIII, uno
anno, alio XIII; et est sciendum quia de hac
curte recipimus vinum et apictum > abatis
medietatem, > ficos > gaforium > placitum >
exenia sic de antiqua > donicata curte - In
super comparavi in eadem curte quandam spa
ciolam terram ubi edificavi grandem vineam
ad donicatum episc > pauperum. Recuperavi etiam
medietatem vinius (sic) boni marsi, quem adqui

sivimus quidam homines de aquano
ab eps Martino, ut audivi, per vim in quada
guerra. Sed prudens pastor consideret si in
iniciam habent. Nam ego ideo abstuli
illis quia libellus (?) factus erat, > et eps
promiserant non observaverant. Comparavi
etiam aliam mansuram Boianensibus
in Vinaciano, quem tenet Vitulus de
Arliano cum consortibus suis, unde ha
bemus placitum et districtum et ob
ius, sed non accipimus inde pensionem
nisi VIIII dr. quia antiquum seminen
tum illorum erat, et in emptione illa
bonum adiutorium mihi fecerunt -
De Casale in hieme sol. V > dr. III; in
estate vero sol. IIII > dr. III > pullos > vinum,
et multa sunt ibi nobis celata > per vim
retenta.
De Monte magno filii Bodi dr. VI - Filius
Bguorelli VI dr. Aginello dr. VI. Filius Bonifilioli dr. VI // de quibus reddidit eps A. dr. XII

ecclie S. Marie pro lumin. // [inter lineas] - Ptr de Ponti de Forabacci sol. VI - Item filii Dodi > Cunctolinus > quidam alii contendunt nobis unum optimum mensum in plebe de Quarvata > alii bonum mansum in Montemagno quem indicavit prosaminus que Petrus filius Rainerii.

De Aliano filii Bonci de Vitrole d. XXVI Vicecomes XXVI sol. Jt Gerardi filii Guidi d. VIII. Nepotes Joannicii sol. III de parte quam habebat ipse in castello, quam adquisivit Leo eps. Ugeprandus filius Rainerii de Vitrole d. XXXX. Jt. Ubaldi Adimarius d. XX. Plebanus de Viliano d. XII. Petrus de Cabianus d. VI. Tanctinus de Capraria de manso pro d. XII. Filii Altigi filii Rainerii de manso posito in Altocilio XII d. > duos cappones. Longobardi de Ribiano sol. IIII de decimis. filii Alberti filii Joli contendunt nobis unum perfectum mansum ultra plebem Sci Laurentii in Ville de Camugnano.

Repetti, I, 309-10

que est de curte Sce Cristine > de Libellone arfelmatica.

De Saturnano sol. XIIII de pensione recip Gottaldus epi. De Batoni sol. II > medietate totius decimationis. Alasagidus cum consortibus suis XII bonos minas inter granum > ordeum > duo congia de vino ad gradem mensuram.

Jt (inter)

De Lizano sol. XII quos reddunt plebani pro decimatione eiusdem terre. Capellani Sci Laurentii de Ville d. IIII de terra que est in Gulziano - Capellanus de Vernica sol. VIII pro decimatione eiusdem terre. Capellanus de Sco Pantaleone qui eps vasit ad finodum dat ei sol. III pro uno aequo pro decimatione eiusdem loci. Et quidam laici solent dare equos epo eunti ad finodum, et adhuc dant si requiruntur, scilicet Bedicus de Suplici, baibertus de Aquano. Et spiendum est quia in plano de Nevole habet ses Zeno grandem possessionem que vo-

~~estur~~ terra cpalis, quam tenet dom. Archidiaconi et fere tota ~~ab~~ grandtalenter abscondsa est. Medietatem decimationij de plebe de Turfalo per vim tenet comes Hl dipanendy. [? Conte di Prato - Davidsohn, Gesch. I. 388.

In Massa filii Marchexelli de Montkrui sol. X et sunt iam plures anni ~~et~~ non dederunt. Et est libellaria quam a me multis precibus adquisierunt > in primis sol. XX reddebant. Et ego omnes terras quas comitissa Matilda investierat recuperavi et pacifice illis dedi.

Comes Ugo de Panico sol. IIII de libellaria quam a me multis precibus adquisivit, et sunt plures anni ~~et~~ nichil inde dedit propter guerram quam cum Guidone Guerra habuit, unde ego nullam culpam habui - Homines de Valle > de Conflenti sol. IIII de libellaria quam a me adquisierunt > parentes eorum ab ecclesia sti Zenonis tenuerunt; et multa alia sunt iti unde pensionem non habemus, scilicet in Casalecchio, in Rijuzzale in Fabiana, in silva maiore > in Monte Fedenti et iuxta fluvium Secule - Et de strigias detinent filii Ricardi > homines de Simognio > de Prata.

In Spalziorum sic antiqua ~~vra~~ instrumenta ostenunt sexaginta modiorum terras habemus, unde nichil habemus nisi IIII sol. quos debent dare nepotes Joci de Montelatini et Volpaster de Luca > filii Guilandi de Ficielo. Et est secundum quia de hac possessione sepe legaliter conquesti sumus propter temporis interruptionem. Et est libellaria sic in cartulis ecclesie invenire potestis.

De Schiavese tres libras > dimidiam, et multa nobis grandtalenter celant, > evidenter contendunt hec omnia supradicta venierunt in manus Camerarii episc. Cetera vero que dico in manu Gastaldionis eiusdem episc.

Nam de curtijs et caris > castellij debet accipere decem libras preter illas que in feudo Militibus reddentur. De mansis autem quinquaginta sol. De castellij autem et curtibus, scilicet de Lizano, de Pupilio, de Pitelio > Parfalo, de Vicia, de Brandelio > de Sropole, de que habemus sol. XII. Quos solidos quatuor fuit in Pitelio, quos vendit Angelmutius de Lana cum suis consortibus - Et XIIII d. reddit Maerne de Capole que est in plebe de Celle. Et II sol. > d. IIII reddit Carniolus de eodem castello de Casule. Alios quidem sol. VI reddunt castellani > villani de Sropole.

De Broianico et de filio Pantalone recipiam gastaldus pensionem de domibus civitatis > de agris > de vineis in plano > in monte > de libellariis > seminentis - Et de Sanbardis de Vignole > de Aliano > de Agiolo > de Barnignano > de ceteris locis ubicunque pensiones fuit ecclesie - Videat

65

et hec pastor ecclesie > oia diligenter inquirat. Ego enim eo tempore mea culpa partim neglegentia partim infestatione malorum hominum et quia potestatem que mi iustitiam facere[?] non habebam, multa perire permisi, non spontaneus sed invitus.

[Et alte mana me sinerona] - Ab his locis et hominibus redditur pensio de Cropulo Peciano VI d. Gerontk(?) ~~VI d.~~ VI d. Collozlatum VI d. Petrolatica IIII d. Colognore VI d. Valpalaia VIII d. S. Justus d. II. Bufu de olive d. VI. Tenso de Vespignano VI d. Rusticinus de Puercia IIII d. Martinuccius Bobu V d. Mugnaio d. I. Filii ..... d. IIII [c' vanite e macchiate]. Filii Cadeli d. IIII. Filii Adami d. IIII .... Ab istis hominibus reddidit (?) pensio in plebe de Sator[mana] ... ricione d. XXVIII - Hoius de Scomazario d. XXX ... Guidone d. XVII. Gerardino et Crillo d. VII. Cap..... et reposcius sol. IIII. Marellino d. VII. Gastaldio debet dare ... de amissieri ei sol. II de pratis. Filii Pepori d. II. Hec omnia

..... dno ego reddi debent. Possatici de Campilio d. XXXII. VII d. de Sucizano, alii quos Ungari reddunt. Item habebat plebanus Brunellus de Pozio d. VI ppio. De ubis Bennis de fabrica que sunt in Vigiole, Vizane, in Quarrate nihil pensio > reditus talis est. Lignorellus ... sol. II > d. IIII. Gragus d. II > gallinas. Albertinellus filius Guidici de Borilliano cum suis consortibus d. V > cappone. Bonaprimus(?) Biscioratus cum fratre d. VI > cappone > pane II. Cuparo ... d. III > gallinas > Bucinellus de de Pozo d. XXX"(?) Luciciono Alegre ... azamucci d. V. cappone I, panes(?) III. Baldinellus de Zurt ... galline II panes IIII. Fil. pozanelli d. VI in alio anno .....

Baldinello filii Samuti de Vincio.

Breve recordationis de pensione terminata ... Cosafilius Pozanucii X d. Vidue de Valtebianci d. VI > duas albergarias et unum congium de vino > placitum de manso quam (sic) tenet. Petrus de Vincio cum consorte de suo manso III sol. > placitum > districtum. Brunaccus de Valtebianci d. XVIII de manso de Ponthano. De manso de Coiano filius Johannis d. VIIII > unum cultellum duorum denariorum > debet in anno fenum fabricare. Vitor de Ponthano d. VI et opera XII > tornam I vini > placitum > districtum, et habet medianam cultam vinee optime de qua reddit medietatem vini. De figline debemus habere d. VI > albergariam > tornam I. de vasellis. Petrus de illo de terra quam tenet d. VIII > quartinam I castanearum. Bellus de Sopeto d. VIIII > I albergariam > placitum. Itois de Fragnano sol. IIII > d. IIII > albergariam. Filius Diotiole de Ponthano d. XII > in tertio anno albergariam. Alkerolus de Portaputida cum Ostimbardo de terra ingello d. IIII > ~~medietatem~~ Ruffus de Portaputida de terra in Caseria d. II. Carandellus de Caseria d. II. Villanus Bramatolci de terra

in via cava d. I. Ptr Rustichy f. Petri Com.
I d. de via cava. de Puttica Johannes d. II
Sgmundinus de Vinaciano de terra in Pu-
blica d. III. Petrus de Gello d. XVIIII de Tem-
ingello. Brunetto Ciarardelli de terra in
gore I d. filii Guerrucci dictò Minia-
to d. X. Petrus magister d. ... > med. filie
Landori I d. Nepos Victori de gore ....
Nep[os] ... carapici — Delebroseto Manzione
cum consorte suo inter pensiones > operas IIII
Jol. > VIII d. Borgo filius Vecchi sol. III > d. III.
Arch. Diplom. Fiesc. Vescovato Pistoia, 1132-

Doc: A XXVI-

18 Sept. 1283, ... Quali consilio CCC^tori > speciali nonagintaviorum > capitudinum septem maiorum artium civitatis eiusdem ~~sub hacforma~~ in palatio eius more solito congregato ibidem in ipso consilio infrascripte proposite fuerunt voluntate conscientia et in presentia duum priorum artium civitatis eiusdem sub hac forma, prima:

Ad oriandum multis et dilationibus que infrascriptis questionibus et causis plenum que commictuntur fuerit provisum et deliberatum sit per duos priores predos et per consilium quale et speciale dni defensoris artificum et artium predcay capit. > conservatoris pacis civit. Flor. et Capit. XII maiorum artium quod dis potestas et eius index ad iura reddendum deputati et quilibet eorum audita querela alicuius qui dicet terram vel possessiones suas sibi invaziatas et ingeritas, et petent compelli possessorem vel plebatum in quo erunt posite dte terre et possessiones per eorum syndicos ad accipiendum ad affectum secundum formam statuti ipsas terras et possessiones non prorumpant nec sententiam ferant nec preceptum in script. faciant soli syndico vel syndicis accipere

ad effectum minime ditaty et possessioney impeditay vel molestatay; sed postquam inderit talay syndicoy debere compelli ad predea compellant eoy de eo per detemptatione syndici et vectorum et aliorum ministrorum vel pignoribuy captis ~~et~~ et aliy remediy, ad hoc ut tollantur omney materie(sic) appellandi, de nullitate opponendi et dei capitali beneficium, effectuy per appellationiy vel nullitatiy viam annullentur, ad nichilum reducantur, secundum quod de predeis oribuy in provisione dictorum priorum et in reformatione iaundei consilii plenij continetur ecc.: „l'appetto „omnibuy in dicto consilio existentibuy". — Factum dict. p Bonomeum not. — Diplom. Rip. St. di Pisa, 15 Gennaio 1283 —

Doc. A XXVII.

[April 1238. Composizione ecc. tra il Cte di Pisa e le Parte dei Visconti di Gallura ed altri —

— In nõe Patrij ecc: Ex huiuy publici instrumenti clarat lectione quod Ugheriny quondam Ugolini Schiacciati, et Golgariny quondam Heldicti Vicecomitis et Lambertuy Pagavelli Capitanei, simul dicebant et confitebant, Vicecomitum maiorum et eorum Partis Capitanei, nõe predoy vice et pro oibus et singulis hõibuy et personis partem Vicecomitum tenentibuy et fauentibuy et pro tota ipsa parte, et etiam pro Monaco Vicē(sic) absente et pro Golgario quondam Ugolini, Ugucionello et Alberto quondam Tigerii Pancaldi, et Ugolino Pancaldi, et Gisberto filio Guilielmi, et Hubaldo et Lamberto et Heldritto quondam Alberti Pisce, et Gracpane quondam Heldithi et Gottifred quondam Ildebandini Giuntavallij et fratre eiuy, et Ildebandino ~~Campos~~ Casampisa

et eius filio, et Ranerio quondam Gerardi Iude
(sic) et pro Sarello quondam Albertelli Vic. et
prouilluste viro Dno Hubaldo Gallurensi et Novite-
nens. et pro ipsis alijs et singulis eorum et cuius
cumque eorum et de Partij fautoribus et Cohain-
toribus et consanguineis et fidelibus et amicis,
et pro se ipsis, eorum proprio nomine et
qualiter pro ipsis et singulis hominibus et personis
tam Nobilibus quam Popularibus Pisane civita-
tis et eius districtus sive ubicumque alibi de
sint Cohaintoribus et fautoribus, et ceteris
vel amicis, seu confederatis cum Vic. vel
cum aliqua persona vel loco pro Viceomi-
tibus vel cum eorum Parte, quesqtis) par-
tem eorum tenuerunt vel foverunt,
vel tenent seu fovent aliquo modo,
vel qui eis vel eorum parti aliquod auxi-
lium vel consilium seu invamen dederunt,
vel poterunt, vel dant seu poterunt,
vel qui aliqua occasione pro preto huius
guerre seu discordie seu litis passi sunt, t

patiunt damnum, seu quantum aliquod
vel gravamen in personis vel rebus seu bonis
eorum, et etiam pro tota Vic. Parte et cha-
rum predictorum et singulorum negotiis in
his gerendo; et etiam ipsi Tigherius et Pal-
gamus et Lamberti Procuratores constitu-
ti a Palgano m. sicut continetur in schede in-
de rogata a me Bacio notario de Vico procu-
ratorio mei et pro eis, et ipsi idem Tige-
rius et Palgamus et Lambertus procurato-
res constituti a Comite Jacobo de Pizeno
pro se et omnibus suis fidelibus et Cohain-
toribus et fautoribus et amicis dicam par-
tem Vic. tenentibus ad compromittendum
in subscriptos arbitros eligendos, et controve-
sias et guerras et inimicitias quas ipse Ja-
cobus pro parte Vic: maiorem partem
de parte tantum habet cum Comuni
Pisano et cum magnifico viro Dno Raine-
rio Comite de Panigasi et cum ipsis
et singulis hominibus et personis partem

ipsorum cōis Pisani et dni Rainerij Comitis predecessorum vel faventibus, sicut continet in schedula inde rogata a me Paccio not. procuratorio nomine pro eo; et Comes Adulfus de Capraia quondam Guidonis Burgundionis pro se et suo nomine proprio et pro oribus singulis suis cohaiuratoribus eu:; et Guelfus de Porcari quondam Ugolini pro se et suo nomine proprio et pro oribus et singulis suis cohaiuratoribus eu; et idem Guelfus procurator constitutus a dno Orlandino quondam Ugolini Paganelli de Porcari ad faciendum compromissum pro se Orlandino in substituti arbitri super quam de discordia seu lite, quam habet vel habere speratur cum dno Rainerio comite de Bulgari de facto Masse et eius curie et iuriumque in illis clare memorie Iustiniani Marchionis Masse et inde Galluzie noscitur habuisse ipsi nobili viro Orlandino a Summo Pontefice custodiende vel tenende commis-

sa, de quibus non compromittit, sicut continetur in schedula inde rogata ab Herardo Bernardi notario de Lucca, et a me Paccio not. ista procuratorio nomine pro eo. Et Malpilius de ko Miniate eu. et Comes Adulfus et Lambertus Iolfi quondam Lucretii de Ripafratta eu., ex una parte, et Bonifatius de Abate quondam Stephani procurator actor et sindicus et responsalis dni Comitis Tegrini Dyecie Palatini Potestatis Pisane Civitatis Potestarie nomine pro communi Pisano et ipse Comes constitutus ab ipsa potestate, potestarie nomine, consensu et authoritate senatorum, una cum ipsis senatoribus ad compromittendum et compromissum faciendum in venerabilem patrem Gualterium Priorem Fratrum Predicatorum de Pisis, et in Ugucionem de Capraia et Gualterium de Calcinaria et etiam ad compromittendum in eisdem libere

et id commune dem et arbitrium de controversij et litibus et discordij et inimicitiis et guerris quas Capitanei Vic. maiorum et ipsi viceconites et nominatim ell: "habuerunt cum Pisanis suis fautoribus; con gli uomini di Veltona e Vistetto, con i nobili di Montemagno, con il nobile uomo Gualtierotto di S. Cassiano "capitaneo societatis concordie Pisane civitatis et eius districtus pro se et omnibus et singulis hominibus predicte societatis et qui in dicta societate sunt, et sacramento tenentur "e con i nobili di Castello e di Massa parteggiani del comune di Pisa, col cte di Vico, quello di Buti, di Peccioli, Cuoli; con gli uomini di S. Croce de Cuttibus, S. Casciano e Cascina ecc: le parti si rimettono agli arbitri, pena 10000 marchi d'argento nel caso che venisse meno all'arbitrato — ecc —

Archivio dell'Opera, Patrimonio ecclesiastico C. XVIII. fig. 33. c. 228-232.

Doc: A. XXVIII.

8 luglio 1226. Patti tra i Conti Palatini Guglielmo e Bonifazio ed il cte di Montemoli.

— In nomine Dei amen. Pateat cunctis manifeste. quod dnus Guilielmus et Bonifatio Comitibus Palatin. fm comitis Ildebrandini Palatin. existentibus apud Castrum de Montegemoli et in eccia Sti Bartholomei dei castri. > affricante fm Pinocchii de Vultis rectore hominum et cois dei castri et ipsum castri et curtis hominibus congregatis, propositum (sic) et petitum fuit pro parte dcorum coitum ibidem, quod ipsi comites volebant fieri et reservare iura et rationes ipsorum coitum et servitia, prestationes > exactiones que habebant > tenent > tne debebant > percipere in ipso castro > curte ab hominibus dei castri > curtis, > de ipsis iuribus > rationibus ipsorum coitum et curie, > servitis et prestationibus > exactionibus eis coitibus debitis et debendis, inquisi

tionem fieri facere per antiquiores > seniores
homines dei castri et curtis, qui inde veirent
meliy veritatem. Quo proposito et petito,
prefati comites Palatini pro se ipsis, et des-
picante rector hominum et universit. dei ca-
stri et ipsi etiam homines comis et univ. dei castri
pro comi et universitate ipsiny castri et cur-
tis, comi concordia et voluntate in dei celeri
statuerunt, composuerunt, firmaverunt, fe-
cerunt et voluerunt atque promiserunt
ad invicem inter se de predeis iuribus et ra-
tionibus et servitis deoy duoy comitum et que
hre conservarunt ipsi vel eorum antiqui
et antecessoy, aliquo modo, iure, usu aut
aliqua consuetudine stare, credere > fi-
dem dare deis et testificationibus anti-
quiorum et seniorum hominum dei castri et
curtis, qui inde meliy veirent veritatem
et non contra venire vel facere aliquo
modo. Huibus actis, in continenti in presen-
tia dictorum comitum et dei rectoris et homin-

dei castri et curtis, et eorum voluntate et
comi concordia vocati et electi fuerunt ibi-
dem ab eisdem de senioribus et antiquio-
ribus hominibus dei castri et curtis, videlicet Al-
bertus qm Rollandini, Johannes qm Bede-
lici, Albertinus de Sericajo, Maffeus qm Be-
iamontis, Johanectus magri qm Pieri
de ter Benedicto, Leonardus Baroncele,
Curradus qm Albertini et Vicinus qm Vec-
chi ut juraverent dicere et testificaren-
tur veritatem super predeis juribus, ra-
tionibus et servitis atque redditibus cu-
rie deorum comitum que hut et hre debent
et hre soliti fuerunt dei antiqui in
deo et de deo castro et curte a comi et
hominibus dei castri et curtis universaliter
et singulariter. Qui Albertus, Johannes,
Albertinus, Maffeus, Johanectus, Leo-
nardus, Curradus et Vicinus supascripti
electi et vocati ad predeis in continenti tacto
libro in presentia deoy comitum et dei rectoris

et aliorum bonum dei casti et cois, juraverunt ad sca dei evangelia oi dolo, fraude, malitia et cavillatione remotis, dicere et testificare quam veliis congnoverint veritatem de oibus et singulis juribus, rationibus servitiis, redditibus prestationibus exactionibus que et quas et quos dei coitus et sui antiqui buerunt et hc consueverunt et debent hc et percipere in deo et de deo castro et curte et a <u>comuni</u> hoibus singulariibus dei casti et curtis aliquomodo, jure, usu vel ex aliqua consuetudine. — Actum in eci ki Bartholomei dei casti, presentibus domis presbitero Scracino rectore dei ecclesie de Montegemoli, Bifolco qm Bonaventure, Ruggerino qm Paganelli et Raimado de Belforte qm Rugerii testibus ad h vocatis et rog. Anno dni Mill. ducent. nigesimo sexto, indict. XIIII, octavo idus Julii. Hec sunt dci et testificationes fci et fci per deos hoios electos super predeis. Albertus qm Rollandini, testis ptus in ratis suo jur: dicit et testificatur quod vidit haetenus sive olim a XXX annis citra dnum coitem Ildibandinum Palatinum et filium eius Ilderinum venire Montegemoli aliquando de VII annis semel et aliquando de quinque annis semel tagli dominum casti de Montegemoli et stare ibi pro velle suo, et homines cois de Montegemoli servitant et dabant deo coniti et dare consueverunt illis personis oibus quos secum ducebat et veniebant cum eo pro albergaria solii modo duas comestiones, videlicet unam in sero et unam in mane et etiam dabant monam et paleam sive stramen oibus equis suis et curie et aliis oibus equis quos secum ducebant et qui ducebantur cum eo, erant in curia, per unam noctem tantum. Item dicit et testificatur quod consueverunt dare sti hoios dei cois de Montegemoli,

curte ciuy dño dño Comiti Ulderino insuper
et supra predicta pro recapto sive collecta
XXX libras denar. tunc currentis in civi-
tate Vultana et non plures. de VII annis
fuerunt elapsuando et elapsuando de quinque
annis semel dcas XXX libras pro datio seu
recapto vel collecte - Item dicit et testificatur
quod vidit stare et pasturare pro comite >
curia ciuy in pasco et pastura de Monte-
gemoli et ciuy curtis pecudes mandria-
nas a dño tempore citra et a tempore ci-
tra quo dño Gullus habuit ipsum castrum
de Montegemoli, statuerunt et ordinave-
runt homines dñi castri et cois cum dño
dño Gullo quod deberent ibi stare et pastu-
rare in dño pasco annuatim salvo modo
octo centum pecudes mandrianas pro co
> pro curia dñi comitis - Item dicit et te-
stificatur quod audivit dici quod podere
quod fuit Martinelli Perini quod tenet
nunc Johannes Bocchetti et alii quidam

homines quorum nomina non recordatur, fuit
curie sive coitis dñi et ipse Martinellus
fuit fidelis comitis et curie quadraginta alii
homines de Montegemoli, ut audivit. Item
dicit quod audivit dici quod podere quod te-
nuit Buffaldinus fuit comitis. veritatem di-
cit quod a XXX annis citra vidit ipsum podere
locare et dislocare et tenere pro curia dñi.
Item dicit et testificatur quod quilibet homo
de Montegemoli vendidit et vendere con-
fuerit de terris et possessionibus quas tenet
et habet Montegemoli et ciuy consuetu-
dines libere professus inde de facitis suis
et jenine cois suis, et ipsemet Albertus testis
vendit cotidie et vendidit et vendere con-
fuerit quando fuit et est ei necesse et placet
ei. Item dicit quod vidit campum de Quarrieri
et sive de Fontegulleri stare pro curia et
comite, et audivit dici quod comes Ulde-
rinus predictus obligavit et dedit ipsum caprum
in pignus Bandino del Bianco, et dicit quod

vidit ipsum Baudinum tenere et laborare
ipsum campum pro curia Porten dñs Bully
abstulit sibi et tenuit donec vixit (sic) et
non reddidit ei et dicit quod post mortem
dei dñi Bulli filius dei Baudini intra-
vit in tenutam dei tore sive campi, et
habet et tenet ipsum campum et ter-
ram. Item dicit et testificatur quod
homines cōis de Montegemoli pro ipso
cōi et ipsum cōe consueverunt libere
et pacifice invenire annuatim et eli-
gere atque citare et habere dñm et re-
torem in dño castro et cōi pro velle eo-
rum, unde et quem placeret eis et pla-
ceret vocatoribus electis annuatim
pro tempore pro dño cōi et ab ipso cōi
de Montegemoli ad inveniendum et eli-
gendum rectorem in dño cōi. verytam in-
veniebatur et eligebatur de amicis
ad honorem comitis et curie ipsum rec-
torem, et consueverunt facere et eligere

officialis annuatim pro dño cōi et tractare
et facere negotia et ordinamenta et sta-
tuta dei cōis et pro dño cōi et ius reddere
et rationem facere cuilibet petenti, et dicit
quod non recordatur modo de pluribus et dicit
quod est etatis L annorum > plus.
Johannes qm Vedrici sts iuratus dicit et te-
stificatur idem in oibus et per oia ut Joh. sprtus.
Matheus qm Bariamontis sts testis iur. dicit et
testificatur idem ut albertus, excepto quia
de etate quia dicit se esse etatis XLV annorum et plus.
Johnectus magr. qm Pieri de Sco Benedto testis
sts jur. dicit > testificatur idem in oibus
et per oia ut Joh. suprascriptus.
Leonardus Barozzolle sts testis jur. dicit
> testificatur idem ut albertus antedcs.
Curradus sts qm albertini jur. dicit > te-
stificatur idem in oibus et per oia ut albertus
> tanto plus quod dic. quod audivit dici
quod Petignacius pat. olim Johis de funti
habuit et tenuit de terris curie ~~et~~ insertis seu

mechiatij cum alij mij terij quas tenebat
et laborabat quas nescit designare et
dic. quod vidit predem Totem stare profide
le curie ut alios (sic) homes de Montegemoli
aliud nil. — Lecti et publicati sunt
diti testes in presentia domj comitis > dei recto
rij > hominum dei castri in dei cui presentibus
fratre Saracino rectore dei ecclesie sci Bartho
lomei, > dnis Bifolco qm Bonaventure Ru
gerino qm Pazanelli et Raynaldo de Bel
forte qm Rugerii testibus rog. > vocatis ad h.
anno Mill. cc XXVj. Indic. XIIII. VIIj Idus Julii.
† Ego Albertus qm Alberoli de Volterrij, imperi
ali auctoritate notarius predictis interfui
et rogatus per Bontalentum not. de
punctum qm Leonardi inveni inter
eius ~~sata~~ scedas sive imbreviaturas > eadem
mihi comisse a deo Bontalento not. in sua ultima
volantate et hoc, ut continet in carta rog. > fec. per
Bartholomeum not. qm Galzani secun
dum modum et formam quem > quam

idem Bontalentus servavit prout mihi
fide fraude visum est, nil addito vel
diminuto. fideliter scripsi et in hac
publicam formam redegi —

Pergam. Arch. Dipl. Volterra, 8 luglio 1226.

Doc: n. XXVIIIJ —

27 Mag. 1234. Compagnia armata per difendere il castello
di Gello: suo statuto.

— "Anno dni Mill. cc XXXIV. ind. VII. Vj Kal. Junii.
Patent oibus manifeste quod Bartholomeus
fil. Bonparentij rector castri de Gello conseg
fit ggagnie et ordinamentij > capitulij
ggagnie quorundam omium (sic) dei castri,
que ordinamenta > capitula infrascripta
sunt, et dedit > concessit deus oibus ad pe
titionem eorum rectorem, scilicet Arrige
rium filium Ainte, qui eos regat > gubernet:
que ordinamenta > capitula hec sunt — In
noie dni, amen — ad honorem dei patris omipo
tentij > beatissime Marie semper virginis
et beatissimi patris nris (sic) Laurentii,

dñi epi et totius civitatis Vulterrane & omnium Gue-
landingorum. Bonaparentis ac filiorum eius &
aliorum omnium horum habentium actionem & rationem
in casibus de bello & totius castri civitatis, &
juramus societatem & gwaginiam ab isto
Kal: Maij ad duos annos et tantum plus
quantum dñus castri predici qui pro tempore
fuerit vel tui consortes voluerit. Item
juramus salvare & adjuvare, guardare
in die & in nocte & in omni ora contra omnes
homines de mundo preter quam cum
dño speciali vel cum aliis dñis. Item ju-
ramus quod nemo de societate burgi cum
armis audeat exire adgredi nisi fuerit
cum VIII de societate. Item rogamus vos,
dne Bartholomee, civiter ut rectorem &
aliquod signum ad ferendum contra inimi-
cos, si aliquo tempore apparuerit
nobis exhibere velitis, qui ~~no~~ rector nos
regat, conducat & gubernet, prout sibi
dominus melius dederit. Item honorem

commetum beatissimi patris nris (sic) Lau-
rentii, videlicet de cereo volumus quod qui-
libet de gwaginia faciat cereum mezzeli-
be. Item juramus si aliquis de gwaginia
infirmabitur civiter invabimus eum in
visitatione et in nocte eum custodire si
opportuerit, et si eum dñus ad se de hac luce
vocaverit, in sepelliendo (sic) honorabimus
eum & in sepultura eius erimus si audie-
rimus campanas. Item si aliquis de
gwaginia venerit ad verba male ita quod
discordia aliqua posit inde nasci, dñus gwa-
ginie postquam sciverit ab ipso die
ad X dies faciat eos ad pacem reddere.
Item si dñus gwaginie fecerit illud idem q
dictum in capitulo precedenti, consilium
civitatis dñum habeat superiorem, ad via fa-
ciende sicut habet dñus gwaginie. Item
dicimus quod sit in voluntate rectoris exi-
stentis per tempus apud Bellum vel dñorum
illius castri a diebus annis antea destruere

si voluerit; infra hos duos annos formarum
non ponere aliquod capitulum sine volun-
tate rectoris dui castri vel ultra supra scripta.
Actum Vult. in apotheca Canonicorum coram Mr.
Ciadini fm Dainese et Bonissegna Gradi
~~ius~~ rogatis testibus.
+ Ego Teragosius sacri imperii not. ut m
perius legitur scripsi rogatus.
Fr. Arch. dipl. Volterra, 27 Maggio 1234.

Doc: H ~~XXX~~.

28 giugno 1253. Patti tra il cte di Volterra ed il Vescovo di quella città.
— In nomine patris et filii et spiritus sancti, amen. Anno
dni Millesimo, ducentesimo quinquagesimo tertio, ind.
XI, die quarto Kalendas Julii. Apparent publice
quod hec sunt pacta et conventiones inita
et fte inter dnum Rainerium miseratione di-
vina Vultis episcopus electus cte sue et episcopatus
Vultis tempore vite ipsius dni electi ex una
parte, et dnum Rainerium Pancie de Bu-
cadata de Mutina Vult. potestatem et
populi capitaneum et anzianos ipsius

populi, quos anzianorum nomina
sunt infrascripta pro eis Vulterrano
ex altera parte. In primis videlicet ad
petitionem dei potestatis et anzianorum
populi pro eis Vult. factam a eadem
dno Rainerio Vult. electo, placuit
eidem dno electo atque consensit
eidem potestati et anzianis recipientibus pro communi et nomine eius
Vulterrani quod sine contradictione
ipsius dni electi et Vulterrani episcopatus
deinceps toto tempore vite ipsius
dni electi Vult. Rainerii, Commune
Vult. habeat, teneat et possideat ca-
stra communia et homines, videlicet
Ripamarancie, Montiscerboli,
Lecie, Sassi et Tarazzani et con-
curiarum ad datia exigenda ab eis,
hostem, cavalcatam, devetum,
cittadinantiam, pacta, promissiones et obligationes fideli servanda prout

ipsi homines dictarum terrarum et co-
munia se subposuerunt, promiserunt
et fecerunt coi Vult. ut costat per
publica instrumenta dum tam.
Idem dns electus pro episcopatu Vult. et
ipse epatus habeant percipiant, ha-
bere et percipere debeant per se vel sin-
dicum seu procuratorem suum di-
midiam dationum et collectarum
exigendarum ab hominibus et comu-
nibus dictarum terrarum et castrorum
pro communi et a communi Vulterrano.
Item quod annuatim in castro
Ripamarancie in mense Novemb.
eligatur et eligi debeat in civitate
Vult. rector per duos bonos homines ad
hoc ponendos pro communi et a com-
uni Vult. et ab uno bono homine
ad hoc ponendo a prefato domino e-
lecto pro episcopatu Vulterr., et ille qui
per dictos eros ponendos eligetur, cre

debeat et sit rector dicti castri Ri-
pamarancie, solo tamen quod ci-
mense Nov. annuatim sine ulla
interpellatione sive requisitione re-
ponetur per dictum dominum
electum aliquis ad electionem dicti
rectoris ut dictum est celebrandam
in civitate Vulterrana, liceat dto co-
muni Vulterrano eligere, statuere
et mittere rectorem in castro dicto
Ripamarancie libere sine ali-
c̄ contradictione, briga vel molestia.
Item quod pro excessibus, iniuriis
et offensis illatis et commissis
ab hominibus et communi Ripa-
marancie contra dictum dnum elec-
tum et suos familiares et sequaces,
ipsi homines dicti castri Ripamar-
rancie singulariter et uoll sui coij
per sindicum invent et faciant libe-
re mandata dicti domini electi Vulte-

attendere et servare in personis et res, quibus invamentis futuris recepti placuit ipsi dño electo benigne de gratia et amore communis Vulterrani eisdem cõi Ripamarancie remittere, parere et perdonare excessus, iniurias et offensas predictos (sic), recepta primo pro cõi et a cõi Vult. idonea cautione de habendo et percipiendo sine ulla difficultate ea que ipsi dño electo precipere placuerint (sic) et voluerit pro excessibus, iniuriis et offensis predictis. Ita quia et singula supranuncpta iandem dñs Rainerius Vult. epatus electus nomine suo et nomine Vult. epatus toto tempore vite ipsius dñi electi promisit et convenit prefato dño Rainerio Vult. potestati et anzianis recipientibus nomine communis Vulterrani attendere, facere et servare firma, rata et illibata et contra non venire per se vel per alium, aliquem nomine pene centum marcharum boni argenti dicte potestati et anzianis, ut dictum est recipientibus, dare et solvere promisit, et pena data vel non, predicta firma et rata permaneant, obligando pro predictis omnibus observandis et firmis tenendis in vita ipsius domini electi se et bona dicti episcopatus pignori iandicta potestati et anzianis nomine communis Vulterrani recipientibus. Renuntiat indebiti sine causa exceptioni doli mali et omnium predictorum non sic gestorum et omni legum canonum constit. et iuris auxilio.

Quapropter dictus dominus Rainerius Vult. potestas et populi capitaneus, nec non anziani populi Vulterrani vice et nomine Vulterrani communis re

Note e documenti per la storia del Vescovado di Pistoia ai primi del secolo decimosecondo.

---

stantiamento et voluntate generalij
consilii de Vult. dominorum ustium
balistorum contradarum, rectorum
et vexilliferorum societatum populi
~~Vulturani~~ et hominum adiunto-
rum ipsi consilio, promiserunt et con-
venerunt dicto domino Rainerio vul-
turano dicto recipienti nomine Vul-
turani episcopatus, dare et solvere ei-
dem pro dicto episcopatu vel suo pro-
curatori seu sindico, toto tempore vite
ipsius domini electi, dimidiam dationem
et collectarum exigendarum
ab hominibus et communibus dicti
terrarum et castrorum pro co-
muni et a comuni Vulturano, alio
quin nomine pene dupluum dimi-
die dictarum dationum et collecta-
rum ipsi domino electo pro iamdic-
to episcopatu dare promiserunt,
et pena data vel non, predicta fir-

mum permaneant, obligando pro pre-
dictis omnibus observandis et servan-
dis a comuni et pro comu-
ni Vulturano seu dicta potestas
et anziani et ~~ipsum~~ dictum commune Vult.
cinque boni pignori dicto domino
electo recipienti ut dictum est.
Ren. gdt. indebiti sine causa excep-
tioni doli mali et omnium pre-
dictorum non sic gestorum, actio-
ni in factum et omni legum, co-
stitut. et iuris auxilio.
Anzianorum qui predicta fecerunt
nomina sunt hec:
Michael Rubaldi. Valentis Con-
federati. Matheus de Venzano,
Gerardus Simerigetti, Cambius Pe-
lati. Filliectus Filippi. Bonaven-
tura Fortis, Feco Rigetti. Bonone
Masserii. Pourus Mactonarius.
Lamprectus Pedronis. Parisius Pe-

ti, Dimeriguus Ricoveri, Brancoli Guardalle - Michael Jortij, Barone Porij, Salvoccij filij Gualterii, Bartholomey Guerrerii, Bonisegnia Scolai, Arrigus Johannij, Ildebandinij Bonanichi, Tuglielmij Tedeschi, Ormannus Tedeschi.

Acta sunt Vulterrij omnia supra scripta, in Capitulo maioris ecclesie Sancte Marie de Vulterrij in presentia domini Nicholai abatij sancti Justi, domini Averii canonici venetensij, domini Johannij cappellani dicti domini electi, domini Tugorani et domini Albertini de Certaldo, Bucii comitij de Bisenzio, Guilielmi fratij dicti domini electi, et Guidi domini Alberti de Ubertinij, et Ildebandini notarii quondam Gerardi, testium ad hec rogatorum.

——— Vulterrani - (xi) -

+ Ego Bartholomeus quondam Folgani domini Federici Romanorum imperatorij notarius predictis interfui et ut superius legitur rogatus publice.

Act. Dipl. Pisan. Volterr. 28 Jugno 1273.

ORARIO SETTIMANALE DELLE LEZIONI

Ora	Lunedì	Martedì	Mercoledì	Giovedì	Venerdì	Sabato